

Xalq qəzeti

№ 230 (30346) 21 oktyabr 2023-cü il, şənbə

Xalqın qəzeti!

Gündəlik ictimai-siyasi nəşr

1919-cu ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

xalqqazeti.az

Günün sözü

Prezident İlham ƏLİYEV:

Fransa öz müstəmləkə keçmişinə, qanlı müstəmləkə cinayətlərinə və soyqırım aktlarına görə Qoşulmama Hərəkatına üzv olan Afrika, Cənub-Şərqi Asiya ölkələrindən və digər ölkələrdən üzr istəməlidir. Heç vaxt olmamaqdansa gec olması yaxşıdır.

Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olması vaxtı çatıb

Prezident İlham Əliyev ABŞ Dövlət Departamentinin nümayəndəsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 20-də ABŞ Dövlət Departamentinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə Bürosunda dövlət katibi köməkçisinin müavini Coşua Haki qəbul edib.

Görüşdə regionda sülhün və sabitliyin təmin edilməsi, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması prosesi ətrafında

fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın regional sülh gündəliyi, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlə-

rin normalaşdırılması, sülh müqaviləsi üzrə danışıqların davam etdirilməsi və tezliklə imzalanması ilə bağlı niyyətini bir daha ifadə etdi.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparıldı.

AZƏRTAC

“Köhnə qitə”nin anti-Azərbaycan mərkəzi yaxud lokal maraqlar naminə separatçılığa dəstək

“Səlib yürüşləri”nin üzərindən neçə əsr keçsə də, sanki Avropa onun ab-havasından ayıla bilmir. Hazırda “köhnə qitə”nin ermənipərəstliyinə tipik xristian təəssübkeşliyi demək mümkündür. Nəzərə alaq ki, tarixi “səlib yürüşləri”ndə əsl məqsədin maskalanmasında din bir növ vasitəyə çevrilmişdi. Məqsəd Şərqi zəngin torpaqlarını ələ keçirmək, asan yolla varlanmaq idi.

Hay avantürizmi İsa peyğəmbərin, (ə.s.), guya, erməni kimliyinə dair çürüklüyə baş vurmaqdadır. Belə getsə, bu avantürizm naminə təəssübkeşliyin hazırkı motivinə xristian dini peyğəmbərinin qəbrinin Qüdsdə yox, Ermənistanı olduğu sərsəmliyi də daxil ola bilər. Hətta mövcud xüsusda Qarabağın da ortaya atılması mümkündür. Hələlik bu “dərinliyə” gedilməsə də,

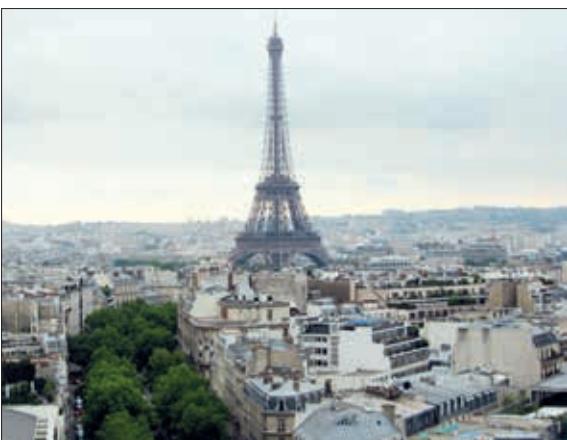

vurğulanmalı bəzi məqamlar var. Bu məqamları incələdikdə isə bir nəticəyə gəlmək mümkündür – erməni avantürizmi ilə bağlı Avropada yaşananlar, necə deyirlər, Fransanın yastığının

altından çıxır. Sonda bunun üzərinə qaydacağıq. Hələlik isə...

(ardı 4-cü səhifədə)

Erməni qəyyumlarının “yarpaq tökümü”

Xaricdəki zəngin erməni diasporunun və lobi təşkilatlarının verdikləri pulların, hədiyyələrin əvəzində onların maraqlarına “xidmət edən”, separatçılara “qulluq göstərən” konqresmen, prokuror və vəkillərin başlarının üzərini indi qara buludlar alıb. ABŞ Senatında hayların dəstəkcisi, rüşvətxor Bob Menendezin ardınca Fransada sağçı müxalifətin lideri Loran Vokie və Norveçin Xarici işlər naziri Anniken Høiutfeldt maliyyə fırıldaqçılarında şübhəli qismində sorğu-suala çəkilirlər. Qatı ermənipərəst mövqeyi ilə tanıdığımız, Fransada 2027-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində birinci posta iddia edən Loran Vokie vəzifə səlahiyyətlərini aşmaqda ittiham olunur. Fransa mətbuatı bəzi dövlət məmurlarının onun fəaliyyətində çoxlu nöqsan aşkarladıklarını yazıb.

(ardı 4-cü səhifədə)

“Vaşinqton Post” “Politico”nun izi ilə gedir

Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə Qərbin əksər iri media qurumlarının qərəzi, böhtan və təxribatları ilə üz-üzə qaldığı hamının yaxşı yadındadır. BBC, “Reuters”, “Guardian” tərəfindən, guya, Suriyadan Azərbaycana müzdlü hərbcilərin gətirilməsi barədə uydurma və heç bir tutarlı mənbələrə əsaslanmayan xəbərlər yayılırdı. Əslində, bunun yaddaşlardan silinməsi mümkün də deyil. Həm də ona görə ki, həmin media qurumları Vətən müharibəsindən ötən dövrdə yaramaz əməllərini davam etdirərək, əvvəllilərin yaddan çıxmasına imkan vermirlər.

Ordumuzun sentyabrın 19–20-də Qarabağın erməni separatçılarının nəzarətində olan hissəsində keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri, suverenliyimizi bütün ölkə ərazisində bərqərar etməyimiz, qondarma “dq”-in ləğvi, reintegrasiya planını qəbul etməyən er-

məni əhalinin öz xoşu ilə Ermənistanı köç etməsi, nəhayət, Xankəndidə və separatçıların nəzarətində olan digər ərazilərdə Dövlət Bayrağımızın ucaldılması Qərbin ermənipərəst mediasının Azərbaycana qarşı, necə deyirlər, ikinci cəbhə açmasına səbəb olub. Özünə müstəqil deyən Qərb mediası Azərbaycana qarşı təbliğatda aləmə çevrilib. Onlar son proseslərlə bağlı birtərəfli və qərəzli məlumatlar yayaraq auditoriya-nı məqsəddli şəkildə yanlış istiqamətə yönəldirlər.

(ardı 6-cı səhifədə)

Neokolonializm: insan hüquqlarının pozulması və ədalətsizlik

Fransa müstəmləkəsinə çevirdiyi ölkələrin hüquqlarını kobud şəkildə pozmaqdadır

Bakı Təşəbbüs Qrupunun təşkilatçılığı ilə oktyabrın 20-də Bakıda “Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi – Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin konfrans iştirakçılarına müraciətini oxuyub (Müraciətin mətni qəzetin bugünkü nömrəsində dərc olunub).

Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasovun moderatorluğu ilə keçirilən konfransda qurumun fəaliyyətinə və kolonializmlə mübarizəyə dair hazırlanmış videoçarx təqdim edilib.

Videoçarxın nümayişindən sonra konfransda çıxış edən Azərbaycan

Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva bildirib ki, hazırda dünyanın müxtəlif bölgələrində müstəmləkəçilik problemi ilə üzləşmiş bir sıra dövlətlər hələ də öz azadlıqları və ədalətin bərpası uğrunda mübarizə aparmaqda davam edir. Təəssüf doğuran məqam odur ki, beynəlxalq təşkilatlar və bütövlükdə dünya ictimaiyyəti bu ədalətsiz davranışa, insan hüquqlarının kütləvi pozulması hallarına biganə qalır. Belə ikili standartlardan əziyyət çəkən ölkələrdən biri də Azərbaycandır.

(ardı 5-ci səhifədə)

“Qaradağ” GES yaxın günlərdə istifadəyə veriləcək

Yaxın Şərq: sülhün şərtləri görünmür

Bu gün də iki həftədir ki, HƏMAS yaraqlıları ilə İsrail hərbciləri arasında ağır döyüşlər davam edir. Tərəflər bir-birinə qarşı keçirdikləri əməliyyatlar zamanı ən çox raket zərbələrindən istifadə edirlər. Bu barədə BBC müxbirləri məlumat yayıblar.

Hadisə yerindən verilən operativ xəbərlərdə o da deyilir ki, raket zərbələri nəticəsində hər iki tərəfdən hərbi obyektlərlə yanaşı, yaşayış

məntəqələri də güclü dağıntılara məruz qalır. Təəssüf ki, bu zaman günahsız insanlar da həyatlarını itirirlər.

(ardı 11-ci səhifədə)

Şimal–Cənub dəhlizi müasirləşdirilir

Prezident İlham Əliyev Bakı–Quba–Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi yolunun açılışında

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 20-də Bakı–Quba–Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi ödənişli yeni avtomobil yolunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına görülməli işlər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, Şimal–Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsi olan Bakı–Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi ödənişli yeni avtomobil yolunun təməli 2017-ci ilin dekabrında Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulub. Dövlətimizin başçısı yolun təməlinin qoyulduğu ilk gündən başlayaraq inşaat prosesinin gedişi ilə şəxsən və yerində maraqlanıb, tikinti işlərinin ən

yüksək standartlara uyğun icra olunması ilə bağlı vaxtaşırı tapşırıqlarını verib.

Bildirildi ki, “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq yeni avtomobil yolunun Hacı Zeynalabdin Tağıyev qəsəbəsindən başlayaraq Rusiya sərhədindəki olan 150 kilometrlik hissəsi birinci texniki dərəcəyə uyğun inşa edilib.

Magistralın 129 kilometrlik hissəsi ödənişli yol kimi müəyyənləşdirilib və Tarif Şurası tərəfindən gediş tarifləri təsdiq edilib. Gediş üçün ödənişin məbləği nəqliyyat vasitəsinin qət etdiyi məsafə, çəkisi və ay ərzində gedişlərin sayı nəzərə alınmaqla müəyyənləşdirilib. Ödənişli avtomobil yolu 4 zolaqlıdır.

Ödənişli yoldan istifadə tarifləri yeni müəyyən olunduğu üçün hazırda həmin tariflərin ödəniş sistemində inteqrasiyası həyata keçirilir. İnteqrasiya yekunlaşıqdan sonra ödəniş sisteminin proqram təminatı test ediləcək. Sınaqlar başa çatdıqdan sonra yol ümumi istifadəyə veriləcək. Qeyd olunan işlərin qısa müddət ərzində yekunlaşdırılması nəzərdə tutulur.

Diqqətə çatdırıldı ki, bu magistral yolun tikintisi Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin nəzarəti

altında 5 hissə üzrə həyata keçirilib. Yolboyu 40 yol ötürücüsü və körpü, 52 alt keçid, 6 ödəmə və yüklə nəzarət məntəqəsi, 2 mindən çox yol nişanı və məlumat lövhəsi quraşdırılıb. Həmçinin hər hansı mənaənin yola çıxmasının qarşısını almaq üçün tədbirlər görüldü. O da bildirildi ki, yeni yol mövcud yoldan 13 kilometr qısaadır.

Dövlətimizin başçısı ödəmə sistemi haqqında videoçarxa baxdı.

Bildirildi ki, ödənişli yoldan istifadə xüsusi çip yerləşdirilən kart vasitəsilə həyata keçiriləcək. Bu kartı yolun giriş və çıxışlarından, yaxın gələcəkdə isə şəhər və rayonlarda müxtəlif satış nöqtələrindən əldə etmək mümkün olacaq.

Kartın 2 formada olması nəzərdə tutulub. Belə ki, yoldan daimi istifadə edən sürücülər daimi kart, vaxtaşırı istifadə edənlər isə müvəqqəti və ya birləşikli kart əldə edəcəklər.

Ödənişli yol sistemi sürücülərə adi və dayanmadan keçid zolaqlarından istifadə etmək imkanı verəcək. Adi zolağa daxil olan sürücü ödəniş məntəqələrində keçid üçün kartı əldə edərək avtomobilin ön şüşəsinə yerləşdirir və daha sonra ödənişli yoldan istifadə etmək hüququna sahib olur. Dayanma-

dan keçid zolağı isə sürücülərə ödəniş məntəqələrində sürəti azaltmadan və dayanmadan keçmək imkanı verir. Bunun üçün sürücüdə əvvəlcədən əldə edilmiş xüsusi çip kart və yetərli ödəniş balansının olması kifayətdir. Bu zolaqlarda xüsusi nömrə oxuma kameraları, təhlükəsizlik kameraları, avtomobilləri klassifikasiya etməyə imkan verən avadanlıqlar və digər innovativ texnologiyalar tətbiq olunub, bütün məntəqələrdə çəkiyə nəzarət və yolun dayanıqlılığını təmin etmək məqsədilə elektron tərəzi sistemi də quraşdırılıb. Gələcəkdə avtomatik ödənişlər və ya QR kodları ilə mobil ödənişlər də mümkün olacaq.

Ödənişli yoldan keçid kartının ilk nümunəsi Prezident İlham Əliyevə təqdim olundu.

Qeyd edək ki, son illərdə regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının uğurlu icrası nəticəsində ölkəmizdə magistral, respublika və yerli əhəmiyyətli avtomobil yolları əsaslı şəkildə yenidən qurulub, həmçinin yeni avtomobil yolları, körpülər və yol ötürücüləri inşa edilərək əhalinin istifadəsinə verilib. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamlara əsasən Bakı–Quba–Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi yeni avtomobil yolunun inşası ölkəmizdə yol infrastrukturunun müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində icra olunan işlərin davamlı xarakter aldığı göstərir.

Bu yolun istifadəyə verilməsi, həmçinin beynəlxalq nəqliyyat əməkdaşlığı baxımından strateji əhəmiyyət daşıyan Şimal–Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin səmərəliliyini daha da artıracaq. Bundan başqa, yeni avtomobil yolunun tikilməsi nəqliyyat xidmətlərini daha da yaxşılaşdırmaqla yanaşı, bölgədə turizmin inkişafına əlavə tökan verəcək, dəhlizlə yük və sərnişin daşımalarında əsas rol oynayacaq.

AZƏRTAC

“Neokolonializm: insan hüquqlarının pozulması və ədalətsizlik” mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarına

Hörmətli konfrans iştirakçıları! Hörmətli xanımlar və cənablar!

Sizi “Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik” mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransın açılışı münasibətilə salamlayıram. Müxtəlif qitələri təmsil edən 14 ölkə, habelə ədalət uğrunda mübarizə aparan ərazilərin təmsilçilərinin Bakıya toplaşaraq, XXI əsrdə təəssüf ki, hələ də davam edən kolonializm siyasətini pisləməsi və onun aradan qaldırılması istiqamətində sistemli və ardıcıl iş aparması və təşkilatlanması sevindirici haldır.

Bildiyiniz kimi, dörd il öncə, 25 oktyabr 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikası Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin yekdil dəstəyi ilə Hərəkata sədrliyi qəbul etdi. Başarı dəyərlərin təbliğinə xidmət edən Qoşulmama Hərəkatı özündə 120 ölkəni birləşdirməklə BMT Baş Assambleyasından sonra dünya dövlətlərinin təmsil olunduğu ən böyük siyasi təsisatdır.

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi qəbul edərkən mən prioritetlərimi və fəaliyyətimi tarixi Bandunq prinsipləri üzərində quracağımı bəyan etdim. Bandunq Konfransı zamanı müzakirə edilən məsələlərdən biri də kolonializmə qarşı mübarizə olmuşdur. Həmin konfrans iştirakçıları qeyd etmişdilər ki, “Xalqların xarici köləliyə, hökmranlığa və istismara məruz qalması əsas insan hüquqlarının inkar olunmasıdır, BMT-nin Nizamnaməsinə ziddir və beynəlxalq sülh və əməkdaşlığın təşviqinə maneə törədir. Kolonializm bütün təzahürləri ilə tez bir zamanda aradan qaldırılmalı olan bir şərddir”.

Azərbaycan XXI əsrdə kolonializmin davam etməsindən və kolonializmin yeni təzahürləri meyillərinin artmasından olduqca narahatdır. Bandunq Konfransından 70 ilə yaxın dövrün keçməsinə rəğmən kolonializmi hələ də davam etdirən ölkələr var. Belə ölkələrdən biri və birincisi Fransadır.

Ümumiyyətlə, bəşəriyyətin kolonializm tarixinin qanlı cinayətlərinin çoxu məhz Fransa tərəfindən törədilmişdir. Afrika, Cənub–Şərqi Asiya, Sakit Okean, Latin Amerikasında onlarla ölkəni işğal edən, sərvətlərini talan edən, xalqlarını uzun illər əsarətdə saxlayan Fransa həmin ərazilərdə hərbi və bəşəriyyət əleyhinə çoxsaylı cinayətlər törətmişdir, fransız silahlı qüvvələri etnik və dini mənsubiyyətinə görə yüz minlərlə dinc sakini soyqırımına məruz qoymuşdur.

XX əsrdə 30 il ərzində Fransız Polineziyasında Fransa tərəfindən 200-ə yaxın, 6 il ərzində isə Əlcəzairdə 17 nüvə sınağı həyata keçirilmişdir. Həmin nüvə sınaqlarının ağır fəsadları Polineziya və Əlcəzair xalqları tərəfindən bu gün də yaşanmaqdadır. Bir çox təşkilatı etdiyi çağırışlarla uyğun olaraq nüvə sınaqlarının vurduğu ziyan qiymətləndirilməlidir və Fransa tərəfindən müvafiq təzminatlar ödənilməlidir.

Əlcəzairin 132 il davam edən işğalı dövründə 1,5 milyondan artıq insan Fransa dövləti tərəfindən qətlə yetirilmiş, bu səbəbdən ölkə “1,5 milyon şəhid ölkəsi” adlandırılır. Fransız ordusunun törətdiyi qətləmlərin miqyası və coğrafiyası o qədər genişdir ki, sadalamaqla bitirmək çətindir. Mərakeş, Tunis, Mali, Cibuti, Nigeriya, Çad, Seneqal, Vyetnam, Qəmər adaları, Haiti və digər ölkələr bu gün də bu işğalın ağır fəsadlarını hiss edirlər.

26 mart 2021-ci ildə tarixçilərdən ibarət “Ruandada tutulmuş qəbiləsinin soyqırımında Fransanın roluna dair hesabatla məsul Komissiya” tərəfindən Fransa Prezidentinə təqdim edilmiş “Fransa, Ruanda və Tutsinin soyqırımı (1990-1994)” adlı sənəddə 1994-cü ildə Ruandada tutulmuş qəbiləsinin 800 mindən çox üzvünün qətlə yetirilməsində Fransanın böyük məsuliyyət daşıdığı vurğulanmışdır.

Fransa həm də dünyada ən çox mina istifadə etmiş ölkələrdən biridir. Ancaq Əlcəzair ərazisində 5 milyondan artıq mina basdırılmışdır. Nəticədə Azərbaycan kimi Əlcəzair də dünyada mina partlayışından ən çox əziyyət çəkən ölkələr sırasında ön yerlərdən birini tutur. Bu siyahıda Fransadan sonra onun yaxın müttəfiqi Ermənistan gəlir. Ermənistan işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində basdırdığı minalar nəticəsində təkcə son 3 ildə 340-a yaxın azərbaycanlı mina qurbanı olub. Onların arasında mülki şəxslər də var. Bu iki ölkəni bir-birinə belə sıx bağlayan səbəblərdən biri də hər ikisinin mina terroru ilə məşğul olmaq təcrübəsidir.

Parisin İnsan Muzeyində müstəmləkə müharibələrində XIX əsrdə qətlə yetirilən döyüşçülərin 18 min ədəd kəllə sümüyü saxlanılır və nümayiş etdirilir. Həmin kəllə sümükləri arasında əlcəzairli döyüşçülərin də kəllə sümükləri var. Əlcəzairin həmin sümükləri geriye qaytarmaq tələbi Fransa tərəfindən hələ də tam yerinə yetirilmir. XXI əsr-

də dünyanın çox az dövlətində bu cür təfəkkürə rast gəlmək mümkündür.

Əsrlər keçsə də, təfəkkür dəyişmədiyi üçün Fransa kolonializminin utancverici yeni metodları bu gün də davam etməkdədir. Bu konfransa toplaşan dənizasıırı ərazilərin xalqları uzun illərdə müstəqillik uğrunda mübarizə aparırlar. Kolonializm tarixindən əl çəkməyən Fransa Avropadan kənarda, Sakit və Atlantik okeanlarında dənizasıırı icma və ərazilərində yaşayan xalqların azadlıq arzularına və hüquqlarına hörmət emir, bu arzuların reallaşmasının qarşısının alınması üçün hər vaxtla çalışır.

Fransız Qvianasında sosial vəziyyət getdikcə pisləşir, əhalinin təxminən yarısı yoxsulluq astanasındadır, işsizlik səviyyəsi hər il artır. Burada təbii sərvətlər talan edilir və torpaqların 90 faizi Fransa dövlətinin mülkiyyətiindədir.

Martinika və Qvadelupa iki böyük fəlakətlə üz-üzədir. Yerli əhali gizli və qanunsuz məskunlaşma yolu ilə assimilyasiya edilir. Vaxtilə xlordekon pestisidinin istifadəsi təbii ekosistemləri və əhalini zəhərləyib, yerli sakinlər bu gün də onun onkoloji fəsadlarını yaşayırlar.

Fransa Qəmər Adaları İttifaqının Mayot adası üzərində suverenliyini tanımaqdan imtina edir. Qoşulmama Hərəkatı öz sənədlərində Qəmər Adaları İttifaqının Mayot adası üzərindəki danılmaz suverenliyini daima təsdiqləyir.

Yeni Kaledoniyada əhalinin yarısının iştirakı olmadan referendum keçirilir və bu minvalla Yeni Kaledoniya xalqının müstəqil olmaq hüququ əlindən alınır.

Etnik azlıqlar konsepsiyasını qəbul etməyən Fransa Korsika dilini qadağan edir. BMT bunu ayrıseçkilik və beynəlxalq hüququn pozulması kimi qiymətləndirmişdir. Riyakar və ikili standartlı siyasət yürüdən Fransa, eyni zamanda, regionumuzda milli azlıqların müdafiəçisi kimi özünü təqdim etməyə çalışır.

Biz Fransada neokolonializm meylləri ilə paralel olaraq irqçilik və islamofobiyanın da geniş vüsət aldığını müşahidə edirik. Bu gün burada təmsil olunan insanların bəziləri müxtəlif formada təzyiq və ayrı-seçkilikə, irqçi hücumlara məruz qalır. Daxildə bu cür narahatlıqlar və təhlükəli meyillərlə mübarizə aparmalı olan Fransa hakimiyyəti başqa dövlətlərə dərs keçməyə, digər ölkələrin daxili işlərinə qarışmağa cəhd edir. Fransa qoşunlarının bu yaxınlarda Mali, Niger və Burkina-Fasodan çıxarılması onun Afrikadakı amansız neokolonializm siyasətinin uğursuzluğa məhkum olduğunu bir daha göstərdi. Qanlı cinayətlərlə zəngin kolonializm tarixinə görə utanmalı olan Fransa törətdiyi vəhşiliklərə görə üzr istəmək əvəzinə, digər ölkələrdə uydurma etnik təmizləmələrdən danışır. Bu ölkə BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü statusundan öz qərəzli, qeyri-obyektiv siyasətini yürütmək üçün sui-istifadə edir, müxtəlif regionlarda geosiyasi intriqalarla məşğul olur.

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi kolonializmə qarşı mübarizə aparan və azad olmağa çalışan xalqları dəstəkləyir. Sizin 2023-cü ilin 6 iyulunda Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi çərçivəsində Bakıda keçirilən Nazirlər Toplantısı zamanı, daha sonra 22 sentyabrda Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasının qərarı, bu gün isə yenidən Bakıda bəşəriyyət üçün xüsusi aktuallıq kəşb edən kolonializm, onun fəsadları və neokolonializmlə mübarizəyə həsr olunmuş tədbirdə iştirakınız Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi bu məsələyə göstərdiyi dəstəyinin əyani göstəricisidir.

Neokolonializmlə mübarizə mövzusunun bütün mümkün platformalar vasitəsilə beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması olduqca vacibdir. Bu xüsusda, BMT Baş Assambleyasının 4-cü Komitəsinin (siyasi və dekolonizasiya məsələləri) fəaliyyəti daha da canlandırılmalıdır.

Bugünkü konfrans kolonializm, onun fəsadları və neokolonializmlə mübarizə ilə bağlı global gündəlikdə dayanacaq çağırışlar və imkanların müzakirəsi üçün əlverişli fürsətdir. İnanıram ki, konfrans çərçivəsində aparılacaq müzakirələr kolonializmə qarşı mübarizə sahəsində birgə səylərin səfərbər olunmasına, bəşəriyyətin rifahı və gələcək nəsillərə “kolonializmdən azad dünya” miras qoymaq məqsədilə yeni ideya və təşəbbüslərin irəli sürülməsinə töhfə verəcəkdir.

Sizə ən xoş arzularımı yetirir, konfransın işinə uğurlar diləyirəm.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 oktyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi və “Azərbaycan Respublikasının Sənaye və Energetika Nazirliyi haqqında Əsasnamənin, nazirliyin strukturunun və aparatın işçilərinin say həddinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 15 may tarixli 404 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında” 2014-cü il 11 aprel tarixli 149 nömrəli və “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında və “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi və “Azərbaycan Respublikasının Sənaye və Energetika Nazirliyi haqqında Əsasnamənin, nazirliyin strukturunun və aparatın işçilərinin say həddinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 15 may tarixli 404 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 aprel tarixli 149 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi barədə” 2020-ci il 22 sentyabr tarixli 1159 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi və “Azərbaycan Respublikasının Sənaye və Energetika Nazirliyi haqqında Əsasnamənin, nazirliyin strukturunun və aparatın işçilərinin say həddinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 15 may tarixli 404 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 aprel tarixli 149 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2014, № 4, maddə 365, № 6, maddə 637; 2015, № 3, maddə 272; 2018,

№ 5, maddə 899; 2020, № 9, maddə 1149; 2021, № 6 (I kitab), maddə 588, № 8, maddə 926; 2022, № 8, maddə 859; 2023, № 7, maddələr 944, 957) 3-cü hissəsində “200” rəqəmləri “220” rəqəmləri ilə və “40” rəqəmləri “60” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında və “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi və “Azərbaycan Respublikasının Sənaye və Energetika Nazirliyi haqqında Əsasnamənin, nazirliyin strukturunun və aparatın işçilərinin say həddinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 15 may tarixli 404 nömrəli Fərmanında

dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 aprel tarixli 149 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 22 sentyabr tarixli 1159 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 9, maddə 1149; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 5 avqust tarixli 2293 nömrəli Fərmanı) 2-ci hissəsində “40” rəqəmləri “60” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 oktyabr 2023-cü il

20 il: milli dövlətçiliyin yeni mərhələsinə doğru

(Fəlsəfi-sinergetik təhlil)

I məqalə

Prezident–xalq vəhdətinin bənzərsiz nümunəsi

Azərbaycan Prezidentinin 20 illik fəaliyyəti Avrasiya məkanında dövlət başçısı-lider vəhdətinin parlaq nümunəsini yaratmışdır. İlham Əliyevin fəaliyyəti bu baxımdan bütün mənalarda yenilikdir. Onun fəlsəfi və siyasi-nəzəri əsaslandırılması geniş yanaşma tələb edir. Şübhə etmirik ki, Prezidentin fəaliyyətini uzun müddət və əhatəli təhlil etmək, araşdırmaq zərurəti yaranmışdır. Müasir fəlsəfənin və liderologiyanın kriteriyaları işığında bu məsələ ciddi arqumentləşdirmələr əsasında araşdırmalar tələb etməkdədir. Bu yazıda biz təhlilini aktual hesab etdiyimiz bir neçə məqam üzərində dayanmağa çalışacağıq.

İlham Əliyev 2003-cü ilin oktyabrında Prezident seçilməsi münasibətilə keçirilən andıçmə mərasimində çox aydın məntiqə mesajlar vermişdi. Prezident ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi siyasi kursu dönmədən inkişaf etdirəcəyini və bunun fonunda konkret vəzifələri yerinə yetirəcəyini bəyan etmişdi. Həmin sərəda Azərbaycanın təhlükəsizliyinin və sabitliyinin təmini, ərazi bütövlüyünün bərpası, xarici siyasətdə konstruktiv əməkdaşlıq əhatəsinin genişləndirilməsi, enerji strategiyasının davamlı olaraq reallaşdırılması, Azərbaycan cəmiyyətini multikultural dəyərlər əsasında birləşdirmək prosesinin inkişafı, geosiyasi xarakterli təşəbbüslərin irəli sürülməsi, ordu quruculuğunun davam etdirilməsi, sosial-iqtisadi islahatları ardıcıl şəkildə aparılması və digər aktual məsələlər xüsusi yer tuturdu.

Artıq 2013-cü ildə yenidən Prezident seçiləndə İlham Əliyevin verdiyi mesajlar sübut edirdi ki, 10 il əvvəlki vədlərinə tam əməl olunmuşdur. Ən əsası isə ondan ibarət idi ki, dünya Azərbaycan Prezidentinin 2003-cü ildən başlayaraq dərin, düşünülmüş, konkret praktiki addımlardan tutmuş siyasi ritorikasına qədər cəllənmiş sistemli siyasi kurs həyata keçiridiyi dərk etmişdi. Bu, obrazlı desək, dünyanın aparıcı siyasi liderlərində “yüngül şok” effekti yaratdı. Onlar Avrasiya məkanında aktiv, təşəbbüskar və qarşıya qoyduğu vəzifələri XXI əsrin çağırışlarına uyğun reallaşdıran bir milli liderin meydana olduğunu fərqlənirdi. Bəlkə də gözlənilirdi. Ancaq 2003-cü ildən 2013-cü ilə qədər İlham Əliyevin həm daxili, həm də xarici siyasətdə həyata keçirdiyi layihələr çox şeydən xəbər verirdi.

Dünya gördü ki, Ulu Öndər 1994-cü il və 1995-ci ildə BMT-nin yüksək tribunasından bəyan etdiyi Azərbaycan Respublikasının dövlət olaraq siyasi, hüquqi, iqtisadi, əməkdaşlıq, təhlükəsizlik, enerji, idarəetmə istiqamətlərində qarşısına qoyduğu məqsədləri İlham Əliyev böyük uğurla XXI əsrin keşməkeşlərinə rəğmən həyata keçirir. Bu, yeni liderin sistemli konsepsiyaya və praktiki fəaliyyət kursuna malik olması anlamına gəlirdi. Bu reallıq, həttə, bəzilərini qorxutdu da!

Azərbaycan 2003–2013-cü illərdə daxili sabitliyi təmin etməklə ölkənin təhlükəsizliyini yeni səviyyəyə yüksəltmişdi. Cəmiyyətin birliyi artmışdı. Ordu quruculuğu intensiv davam edirdi. Enerji və nəqliyyat-loqistika layihələri həyata keçirilirdi. Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu sürətlə artırdı. Ermənistan istisna olmaqla, bütün qonşularla konstruktiv əməkdaşlıq mühiti yaradılmışdı. Avropa İttifaqı ilə bərabərhüquqlu əməkdaşlıq müstəvisinə keçid ciddi surətdə qarşıya vəzifə kimi qoyulmuşdu. Və bir

neçə illik gərgin mübarizədən sonra Al də Azərbaycan reallığını anladı, Bakı ilə bərabərhüquqlu əməkdaşlıq kursunu qəbul etməyə məcbur oldu. Azərbaycanın təklif etdiyi əməkdaşlıq paketi üzrə müzakirələr başladı.

Böhranlı situasiyalarda uğurlu liderlik

Burada bir məqamı mütləq vurğulamaq lazımdır. Biz, 2008-ci ildə Cənubi Qafqazda Rusiya–Gürcüstan qarşıdurması zamanı yaranmış və 2013–2014-cü illərdə Rusiya–Ukrayna münasibətlərində enerji məsələsinə görə meydana gəlmiş böhranlı vəziyyətləri nəzərdə tuturuq. Bu iki hadisə geosiyasi aspektdə postsovet məkanında çox ciddi proseslərin gətiriyinə işarə idi. Hər iki böhranlı hal üçün ortaq olan məqam risklərin dövlətlərarası münasibətlərin bütün sferalarında artmasından ibarət idi. Elə bir həssas vəziyyət meydana gəlmişdi ki, kiçik bir səhv istənilən müstəqil dövlət üçün fəlakətə çevrilə bilərdi. Gürcüstan və Ukrayna çox mürəkkəb, təlatümlü bir duruma düşməkdə idilər.

Deməli, Azərbaycanı faktiki olaraq geniş məkanda təhlükəli geosiyasi mənərə əhatə edirdi. Bunlara rəğmən İlham Əliyev çox təmkinli, inamlı və konstruktiv siyasət yeritməkdə davam edirdi. Fəlsəfi və politoloji baxımdan, bu, liderin şəxsiyyətindən, iradi keyfiyyətlərindən və strateji zəkaya sahib olmasından xəbər verirdi. İlham Əliyev real fəaliyyəti ilə liderliyin irsiliq, təlimlər, transformasiya və dəyərlər təlimlərində yüksək qiymətləndirilən bütün keyfiyyətlərinə cavab verirdi. Bu da Avrasiya məkanında bir yenilik və həttə, ilk idi! Çünki uzun illər çox haqsızlığa məruz qalmış, hər tərəfdən sıxışdırılan, ərazisinə təcavüzlər edilən və gənc olan müstəqil dövlətə yüksək dərəcədə uğurla rəbərlilik etmək çox çətin məsələ idi. Yalnız onu deyək ki, liderliyi araşdıran bir çox filosof və politoloqlar (məsələn, Qərbdə A.Braun, B.Kellerman, J.Blondel, F.Fukuyama, Ukraynada O.A.Fisun, Qazaxstanda D.Kaletayev, Rusiyada Y.Kudryaşova və digərləri) XXI əsr üçün uğurlu liderlik nümunəsinin adekvat kriteriyalarını müəyyən etməkdə çətinlik çəkirdilər.

Bunun əsas səbəbi xüsusilə postsovet məkanında Qərb araşdırmaçılarınin öncələr uğurlu hesab etdikləri liderlik nümunəsinin iflasa uğraması ilə bağlıdır. Bu nəticəyə gəlməyə məhz vurğuladığımız 2008-ci il və 2013–2014-cü illər böhranları təkan verirdi. Artıq filosoflar və politoloqlar müstəqil dövlətlərin başçılarından həm də lider kimi uğurlu olmasının başqa kriteriyalarını axtarırdılar. Qərb fəlsəfi və politoloji fikri üçün belə bir böhranlı şəraitdə İlham Əliyev yüksək liderlik qabiliyyəti nümayiş etdirirdi.

Getdikcə aydın olurdu ki, filosof və politoloqlar real uğurlu lideri lazım olduğunu yerdə axtarmayıblar! Onlar özləri üçün uydurduqları “liberalizm”, “demokratiya”, “islahatlar” və s. kimi anlayışların ilğımlarında tefəkkürlərini qorşaltmışdılar! Yeri gəlmişkən, Qərb fəlsəfi və politoloji fikrinin vurğuladığımız anlayışlar kontekstində böhranlı vəziyyətdə olduğu haqqında italyan filosof və politoloq Danilo Zolo dərin araşdırma aparmış və bununla bağlı monografiya dərc etdirmişdir. Məsələn, D.Zolo Qərbin “demokratiya” anlayışını özü üçün çox mürəkkəbləşdirdiyini və hazırda bu anlayışın konkret məzmununun olmadığını fəlsəfi olaraq əsaslandırır (fransız filosof, sosioloq və politoloq Edqar Morenin “mürəkkəblik paradigması” prizmasında). ABŞ və Avropada çox sayda fikir sahibləri də bu mövzuda tədqiqat aparmışlar və proses davam edir.

Siyasi varislik və inklüziv legitimlik

Həmin kontekstdə Qərb və Rusiya filosof və politoloqları liderlikdə siyasi varisliyin konkret şərtlərini müəyyən etməkdə də çətinlik çəkməkdəirlər. Fərqli izahlar mövcuddur. Onlar bir fikirdə ortaq mövqedəirlər: müasir tarixi mərhələdə dövlətçilik aspektində siyasi varislik olduqca ciddi əhəmiyyət kəsb edir. Burada hakimiyyətin legitim ötürülməsindən tutmuş iqtidarda qalma müddəti və onun legitimliyinin inklüziv təmin edilməsi kimi məsələlər ön plana çıxır. Tədqiqatçılar iqtidarın tez-tez dəyişməsinə birmənalı və qəti olaraq müsbət hal kimi qiymətləndirməkdən artıq çəkinirlər. Çünki müstəqil dövlətlərin təcrübəsi bunun doğru olmadığını göstərməkdədir. Bundan başqa, siyasi varisliyə tam, həqiqi mənasında, əməl edildiyi ölkələrdə çox uğurlu quruculuq işlərinin gətirdiyi bir fakt olaraq politoloq və filosofların qarşısında dayanır.

Bütün bunlardan İlham Əliyevin liderlik nümunəsində yer tutan və fəlsəfi, siyasi-nəzəri əhəmiyyəti böyük olan bir nəticə alınır: İlham Əliyev 2003-cü ilin oktyabrında Prezident seçilərək siyasi varislik prinsipi əsasında Ulu Öndərin yaratdığı möhkəm təməllərə əsaslanaraq dövlətimizi strateji hədəflərə doğru uğurla apardı.

Deməli, fəlsəfi olaraq Azərbaycanda siyasi varisliyin təmin edilməsi üç aktual faktorun sintezi əsasında mümkün olmuşdur.

Birincisi, prezidentin legitimliyinin xalq və siyasi qüvvələr tərəfindən sözsüz tanınması. Bunun da kökündə dövlət başçısının xalqın səsi ilə seçilməsi dayanır. İlham Əliyev 2003-cü ildə Azərbaycan xalqının böyük əksəriyyətinin səsini qazandı! Burada ulu öndər Heydər Əliyevin xalqa məlum müraciəti də ciddi rol oynamışdı. Çünki xalq Heydər Əliyevə tam inanırdı. Bununla yanaşı, İlham Əliyevin keçən əsrin 90-cı illərindən başlayan siyasi fəaliyyəti də göz qabağında idi. Bu faktorlar İlham Əliyevin yüksək etimadla prezident seçilməsinə və legitimliyinin tam qəbul edilməsinə əsas yaratdı.

İkincisi, İlham Əliyev seçildiyi ilk andan qətiyyətlə bəyan etdi ki, Ulu öndərin yaratdığı möhkəm təməllərə əsaslanaraq fəaliyyət göstərəcək. Bu, siyasi varisliyin dövlət quruculuğu kursu müstəvisində inamla davam etdiriləcəyinin və bu yoldan zərər qədər də kənara çıxılmayacağını mesajı idi. Aydın olurdu ki, İlham Əliyev Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi dövlət quruculuğu kursunu möhkəm təməllər hesab edir. Tam haqlı idi!

Təməllərin möhkəmliyi Ulu Öndərin ifadə etdiyi “bir millət, iki dövlət” formulunun dövlət quruculuğunun yeni strategiyası kimi reallığa uyğun olmasından və Azərbaycanın müstəqil dövlət quruculuğunun strateji hədəflərindən düzgün müəyyən edilməsindən qaynaqlanırdı. Bu da siyasi varislikdə “bir millət, iki dövlət” formulunun strateji hədəf baxımından mərkəzi yer tutduğunu göstərir. Onun ana xəttini (və ya reallaşma anatomiyasını) müstəqil milli dövlətin təhlükəsizliyini təmin etmək təşkil edir. Ümumi miqyasda isə “bir millət, iki dövlət” bir millətin iki dövlətinin müstəqil və güclü olmasını özündə ehtiva edən geniş məzmunlu kəlamdır!

Üçüncüsü, İlham Əliyev artıq Azərbaycan Respublikası dövlətinin başçısı və xalqın sarsılmaz lideri kimi konkret strateji hədəfləri müəyyənləşdirdiyini bəyan etmişdi. Siyasi varisliyin məzmunu və siyasi məqsədi baxımından, bu, olduqca əhəmiyyətli məqamdır. Çünki

İlham Əliyev siyasi varislikdə ənənə və təcrübə ilə gələcək quruculuğun mexanizmlərini, məzmununu və məqsədlərini sıx birləşdirə bilmişdi. Yeri gəlmişkən, bu tezisnin doğruluğunu ən əyani təsdiq edən elə Prezidentin 20 illik fəaliyyətinin konkret nəticələridir! Fəlsəfi və siyasi-nəzəri baxımdan isə İlham Əliyev liderlik nümunəsində bir yenilik etmişdi. Konkret olaraq, Azərbaycan Prezidenti siyasi varisliyin gələcək potensialını dəqiq müəyyən etməyi bacarmışdı. Qarşısına qoyduğu vəzifələri təmkin, ardıcılıq və təşəbbüskarlıqla həyata keçirməklə Azərbaycan lideri strateji hədəf haqqında dəqiq təsəvvürə malik olduğunu nümayiş etdirdi. İlham Əliyevin “mən nəyi nə zaman etmək müddəti və onun legitimliyinin inklüziv təmin edilməsi kimi məsələlər ön plana çıxır” bəyanatı, burada “siyasi debüt”ün “siyasi endşpili” yalnız hər mərhələnin son nəticələrinə üzə çıxmalıdır. İlham Əliyev bu baxımdan çox uğurlu və məharətli “siyasi debüt” etdi və 2020-ci ilin payızında dövlət başçısının konkret hansı strateji hədəflər seçdiyini əyani göstərdi. Dünya Zəfər savaşından sonra anladı ki, İlham Əliyevin 2003-cü ildə verdiyi vədlər, əslində, ciddi və dərin düşünülmüş, hər mərhələsi dolğun müəyyən edilmiş mükəmməl dövlət quruculuğu kursunun bir mərhələsindən bəhs edir. Bunu, İlham Əliyevin siyasi doktrinası və ya konseptual quruculuq və liderlik kursu da adlandırmaq olar!

İlham Əliyevin “siyasi performatikası”nda ziddiyyətsiz məntiq

İlk baxışdan bu proses sadə görünə bilər. Lakin unutmmaq olmaz ki, siyasi lideri hər tərəfdən izləyirlər və o, fəaliyyətini ziddiyyətsiz məntiqi əsasda qurmalıdır. Yeni liderin “siyasi məntiqi performatikası” ziddiyyətsiz olmalıdır. “Burada “siyasi performatika” metaforadır və siyasətinin ziddiyyətsiz məntiqə malik olmasını ifadə edir.

Qısa arayış: “Performatika” “performativ” sözündəndir və latınca ifadəsi “performo”dur. Bu termin “yaradıram”, “yenidən formalaşdırıram” mənasını verir. Onu geniş anlamda siyasi leksikona Con Ostin daxil etmişdir (bax: Остин (Austin) Джон // Философский энциклопедический словарь. – М.: Инфра-М, 2005). O, təsdiqedic fikir-lərdən performatları, yeni yeni mənə və forma yaradan fikirləri ayırmışdır. Performativlər davranışla uyğunluq təşkil edən, ona bərabər olan nitq aktı kimi, nitqin daxili məntiqinə əsaslanır. Burada nitq aktı mətni yaradan ikitərəfli proses kimi başa düşülür. Nəticədə mətnin semantik quruluşunun ya ziddiyyətsiz, ya da ziddiyyətli obrazı yaranır. Daxili ziddiyyəti mətnin məntiqi özəlliyindən mətnlər yeni mənə yarada bilmirlər. Performativlərə nümunə kimi andıçmələri, vədləri də göstərmək olar.

Aydındır ki, vurğulanan anlamın siyasi liderlər üçün də ciddi əhəmiyyəti vardır. Məsələn, məntiqində ziddiyyətli olan lider real olaraq situasiyanı görə və qarşısına qoyduğu strateji məqsədi tam olaraq aydın təsəvvür edə bilmir. Nümunə kimi, Nikol Paşinyanın “gah nala, gah da mixa vurmaşı”nı, bu gün dediyini sabah təkzib edən fikirlər söyləməsinə göstərə bilərik.

Bunun üçün lider səmimi, dürüst, pragmatik və uzaqgörən olmalıdır. Vurğulanan keyfiyyətlər isə yalnız strateji zəka sahiblərində olur. Deməli, İlham Əliyev dünyaya eksklüziv olaraq strateji zəkaya sahib olduğunu sübut etdi. Vurğuladığımız özəlliklər prizmasında növbəti bir ümumi tezisi ifadə etmək olar. Konkret: Tarixi kontekstdə qısa dövr olsa da, bu 20 il ölkəmizin qarşısında duran strateji hədəflərə nail olunması, cərəyan edən proseslərin, baş vermiş hadisələrin zənginliyi, ən əsası, əldə edilmiş nəticələr baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edən və çoxəsrlik milli dövlətçiliyimizin ən parlaq səhifəsinə çevrilmiş yeni bir mərhələdir!

Burada “dövlətçiliyin yeni mərhələsi” ifadəsi təsadüfən işlənmir və onun həm fəlsəfi, həm də politoloji mənası çoxşaxəlidir. Onların üzərində dayanmağa çalışaq.

Dövlətçiliyin yeni mərhələsi: fəlsəfi və sinergetik məqamlar

Hər şeydən öncə, dövlət quruculuğu üçün tarixi baxımdan qısa olan cəmi 20 ildə Prezidentin Azərbaycan Respublikasını oturmış dinamik inkişaf edən müstəqil dövlət səviyyəsinə yüksəltmə-

Müdrilikləndən aşağıdakı üç özəllik alınır: çox gözəl qərarlar vermək, şəhvsiz danışmaq və lazım olanı həyata keçirmək.

Demokrit

si fonunda, suverenliyi tam təmin etməsi ayrıca dövləti və siyasi hadisədir. Məsələnin fəlsəfi tərəfi ondan ibarətdir ki, uğurlu idarəetmə və liderlikdə 20 il müddətində ölkənin inkişaf tempi ilə suverenliyin tam təmini prosesini uyğunlaşdırmaq prinsiplər yer tutur. Bundan başqa, bizə qonşu olan və Qərb tərəfindən daha çox qarşılanan dövlətlərdə lider daxili sabitliyi təmin edə bilməməsi səbəbindən işlərini yarımçıq qoyub hakimiyyətdən uzaqlaşmalı olmuşdur. Əgər bir dövlət başçısı ölkədə daxili sabitliyi təmin edə bilmirsə, onu nə dərəcədə uğurlu lider kimi qəbul etmək olar? Bu suala müsbət cavab vermək mümkün deyildir. Çünki liderlik yalnız nəzəri-ideoloji fərqlilik deyildir, hər şeydən öncə, praktiki fəaliyyətdə dövlət üçün konkret müsbət nəticələrə nali olmaqdır.

Belə çıxır ki, ümumiyyətlə, liderin uğurlu olmasının mühüm cəhətlərindən biri daxili sabitliyi təmin etmək əsasında davamlı islahatları milli maraqlara uyğun aparmaqla sıx bağlıdır. Avrasiya məkanında kəsintisiz olaraq son 20 ildə bu nailiyyətə İlham Əliyevdən başqa kimse çatmamışdır! Həmin kontekstdə İlham Əliyev Avrasiyanın ən uğurlu liderlik nümunəsini göstərmişdir. İyirmi il vurğuladığımız aspektdə bir neçə özəlliyi ilə yadda qalmaqdadır. **Birincisi**, XXI əsrin qlobal miqyasda geosiyasi turbulentliyi şəraitində Azərbaycan daim inkişaf etdirilmişdir. **İkincisi**, vurğuladığımız kimi, inkişafın dinamikası ilə suverenliyin tam təmin edilməsi arasında daxili harmoniya təmin edilmişdir.

İyirmi il vurğuladığımız aspektdə bir neçə özəlliyi ilə yadda qalmaqdadır. **Birincisi**, XXI əsrin qlobal miqyasda geosiyasi turbulentliyi şəraitində Azərbaycan daim inkişaf etdirilmişdir.

İkincisi, vurğuladığımız kimi, inkişafın dinamikası ilə suverenliyin tam təmin edilməsi arasında daxili harmoniya təmin edilmişdir.

Üçüncüsü, qarşıya çıxan və əsasən maneə xarakterli hadisələrlə zəngin bir müddətdə və xüsusi kəskinləşmiş şəraitdə İlham Əliyev konkret müsbət nəticələrə nail olmuşdur.

Dördüncüsü, bu müddətdə davamlı olaraq öncədən müəyyənləşdirilmiş strateji hədəfə doğru hərəkət edilmişdir.

Bəşincisi, bütün bunlar sistem halında yekun olaraq milli dövlətçiliyimizin inkişafına xidmət etmişdir. Məsələnin bu tərəfi ayrıca fəlsəfi analiz tələb edən məqamla bağlıdır. Çünki lider elə incə, dərin, əsaslı fəaliyyət sistemi qurmalıdır ki, sonucda bütün tərkib hissələri sinerji yarada bilsin. Elmi terminologiya ilə desək, sinergetik anlamda vəhdət effekti versin, ölkəni, dövləti və cəmiyyəti bir-biri ilə sıx, qarşılıqlı əlaqədə vahid orqanizm halında yeni təkamül müstəvisinə çıxarsın. Fəlsəfi-sinergetik terminlərlə bu, bütövlükdə ölkənin yeni struktur-funksional parametrlərə malik inkişaf sahəsinə “cazb olunması”na nail olmaq deməkdir! Bütün bunlara görə, müasir fəlsəfi-elmi düşüncəyə sahib olanlar “çoxəsrlik milli dövlətçiliyimizin ən parlaq səhifəsinə çevrilmiş yeni bir mərhələdir” tezisini bütün mənə çalarları ilə dərk edirlər və bunun böyük tarixi hadisə olduğuna tam əmindirlər!

Yuxarıda vurğuladığımız fəlsəfi və siyasi-nəzəri məqamlar prizmasında dövlətçilikdə yeni mərhələnin konkret parametrləri üzərində fəlsəfi düşünmək mümkündür. Bunun üçün bu məqalə üçün yekun ümumiləşdirmə ola biləcək növbəti tezisi formula edək. Onu aşağıdakı kimi məzmunlaşdırmaq olar: “Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi 2003–2023-cü illər çoxəsrlik milli dövlətçilik tariximizə bənzəri olmayan qızıl dövr kimi düşmüş, əsrlərlə bölünmüş, ağır məhrumiyətlərə məruz qalmış, amma öz qürurunu və milli dövlətçilik ənənələrini qoruyub saxlamış Azərbaycan xalqının həyatında silsilə qələbələr, misli görünməmiş yüksəliş və tərəqqi illəri olmuşdur.”

Bu tezis işığında dövlətçiliyin yeni mərhələsinin fəlsəfi və sinergetik parametrləri üzərində ayrıca dayanmaq lazımdır.

(davamı var)

Füzuli QURBANOV,
AMEA Fəlsəfi və Sosiologiya İnstitutunun idrak nəzəriyyəsi və məntiqi şöbəsinin müdiri,
fəlsəfe elmləri doktoru

Erməni qəyyumlarının “yarpaq töküümü”

Oğurluq kimi bədxahlığın və rüşvətxorluğun da ömrü uzun çəkmir

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bu həmin Loran Vokiyedir ki, Fransanın bəzi ermənipərəst siyasətçiləri ilə birlikdə 2023-cü ilin iyun ayında “Qarabağın blokadaya alınmasını” əsas götürərək, guya, erməni sakinlərə yardım etmək məqsədilə BMT-yə kollektiv müraciət ünvanlamışdı. Hayların “qayğıkeşi” aprel ayında İrəvanda Qarabağdan süpürüb atdığımız separatçı-xunta rejimin “xarici işlər naziri” Sergey Kazaryanla görüşmüş, Azərbaycana qarşı qərəzli fikirlər söyləmişdi. Vokye o zaman təmsil etdiyi regionun dəstəyi və Fransadakı erməni icmasının təşkilatçılığı ilə Xankəndiyə “humanitar yardım” gətirəcəyinə, maşın karvanını Laçın yolundan keçirəcəyinə söz vermişdi.

Doğrudur, o vaxt populist Vokiyenin bu açıqlaması rəsmi Bakı tərəfindən sərt etirazla qarşılanmış, onun davra-

sıdır və mövcud vəziyyət onun siyasi gələcəyi ilə bağlı ciddi sualları ortaya çıxarır.

“Reuters” agentliyi isə Vokienin özünün partiyadaşları və hökumət məmurları barədə təhqiramız, kobud ifadələr işlətdiyi, biabırçı şərhlər verdiyi səs yazısının onu hər tərəfdən zərbələr altında qoyduğunu xəbər verib.

azlığının ən uğursuz kadrlarından hesab olunur. Xatırladaq ki, Huitfeldtdən əvvəl ABŞ Konqresinin xarici əlaqələr komitəsinin sədri, ermənipərəst Bob Menendez səlahiyyətlərindən sui-istifadədə ittiham edilərək istefa verməyə məcbur olub. Yəqin yaxın vaxtlarda korrupsiyaya bulaşmış, şübhəli və çirkəli fəaliyyətləri ifşa olunacaq ermə-

Hətta, iş o yerə çatıb ki, Mühafizəkarlar Partiyasının yüksək çinli üzvlərindən biri üzvlükdən istefa vermək qərarına gəlib.

Dilini dinc saxlaya bilməyən 42 yaşlı Vokienin siyasi cəhətdən səbat-sız olduğu çoxlarına bellidir. O, iki-üç il bundan əvvəl Almanıyanın sabiq kansleri Angela Merkelə ələ salaraq, onu xarizmadan məhrum, Kanadanın baş naziri Castin Tryudonu isə ifrat dərəcədə siyasi korrektli adlandırmışdı. Fransa parlamentində ən böyük müxalif fraksiyaya malik partiyanın üzdənəraq lideri bir il bundan əvvəl prezident Emmanuel Makronun hayatını “cəhənnəmə çevirəcəyini” bəyan etmişdi. İntəhası, onun mühacirlərə münasibətdə tutdu-ğu kaskin mövqeyi ölkənin keçmiş baş naziri Alen Jüppe daxil olmaqla, partiyanın bir neçə tanınmış nümayəndəsi-ni Vokienin siyasəti kursundan məsafə saxlamağa məcbur edib.

Fransanın BFM TV telekanalının sifarişli ilə Elabe şirkətinin üç gün bundan əvvəl keçirdiyi rəy sorğusunun nəticələri göstərilib ki, respondentlərin 57 faizi Vokienin çıxışlarını “şokasalan, heyrtləndirici” kimi dəyərləndirib.

“Vokienin şərhlərini dinləyəndə əvəlcə düşündüm ki, o, özünü tələbələr qarşısında “ağıllı böyük qardaş” kimi göstərməyə çalışır, sonra dediklərindən peşman olduğunu söyləyəcək. Amma, bu, olmadı”. Bu sözləri biabırçı axşam tele-şousundan bir gün sonra “Reuters”-ə açıqlamasında ölkənin sabiq nəqliyyat naziri, keçmiş partiyadaşı Dominik Bussero deyib.

Oxuculara xatırladaq ki, Loran Vokie Fransada ən qatı ermənipərəst lobbicilərdən sayılır. O, Qarabağdakı marionet rejimi açıq-aşkar dəstəkləmiş, dəfələrlə beynəlxalq təşkilatları Azərbaycana qarşı sanksiyalar tətbiq etməyə çağırırmışdı. İntəhası, indi, o, Bakının tarixin arxivinə göndərdiyi separatçı rejim kimi, ədalət mühakiməsinə cəlb olunacağı günü gözləməkdədir.

Ermənipərəst siyasətlərdən daha birinin əskisi tüstülənməyə başlayıb. Bu, Norveçin Xarici işlər naziri Anniken Huitfeldtdir. Beş gün bundan əvvəl tutduğu postundan istefaya göndərilən xanım Huitfeldtin adı silah şirkətinin səhmlərinin qanunsuz satışı ilə bağlı qalmaqalda hallanır. Bununla bağlı Norveç Krallığının Baş naziri bildirib ki, səhmlərin alqı-satqısı ilə bağlı qaranlıq məsələlər onun vəzifəsindən istefa verməsinə əsaslandırılıb.

Bundan başqa Anniken Huitfeldt həyat yoldaşı Ola Petter Flemin “Kongsberg Gruppen” silah şirkətinin səhmlərini qanunsuz olaraq satdığını etiraf edib. Sabiq baş nazirin sözlərinə görə, onun ərinin investisiya fəaliyyətindən xəbəri olmayıb.

Qeyd edək ki, Anniken Huitfeldt də özünün ermənilərə “özlə rəğbəti” ilə tanınan siyasətçilərdən olub. O, keçən il İrəvana rəsmi səfəri çərçivəsində erməni həmkarı Ararat Mirzoyanla keçirdiyi görüşdə ölkəmizə qarşı əsassız və məsuliyyətsiz ittihamlar səsləndirib. Həmçinin, Qarabağın erməni sakinlərinin 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra “humanitar böhranla” üzləşdiyini, onların “hüquqlarının qorunmasının” vacibliyindən danışıb.

Leyboristlər Partiyasının 53 yaşlı funksioneri, 2021-ci ilin oktyabr ayından etibarən xarici işlər naziri postunda əyləşmiş Anniken Huitfeldt hökumət

Ekspert rəyi

Tofiq ABBASOV, siyasi şərhçi

Adətən, görmüşük ki, sağ-lam və normal işlərə şəffaf ruhda olan insanlar, qruplar, qüvvələr qatılırlar. Belələri həmişə səmimi niyyətlə təşəbbüslər irəli sürürlər. Ermənilər separatizm, terrorizm, bəşəriyyətə zidd fəaliyyəti isə sağlam dəstəkdən məhrumdur. Onlar bu dəstəyi xaricdə özləri kimi fırıldaqçıların, siyasi dələduzların, qeyri-qanuni işlərə qurşanmış şübhəli şəxslərin, şəxslərin təmsilində tapırlar. Belələrinin xidmətindən yararlanmağa çalışan hayların bu çürük dəstəyi qırılmaqdadır.

Vaxtilə Fransanın və Azərbaycanın bir çox şəhər, qəsəbələri qardaşlaşmışdı. Məhz erməni lobbisinin mənfi təsirləri nəticəsində rəsmi Paris həmin əlaqələri qırdı. Daha sonra gördük ki, Qarabağa ayaq açmış erməni əsilli separatçılar oradakı, guya, erməni yaşayış məntəqələri ilə Fransanın müvafiq əraziləri ilə qardaşlaşmasını “təşkil etdilər”. Bəs sonra nə oldu? Fransanın öz fəmidası o əlaqələrin legitimliyini şübhə altına aldı və həmin əməkdaşlığın dayandırılmasına qərar verdi.

Ermənilərin Fransadakı dəstəkləri artıq düz yerdə bütürməyə, çapalamağa başlayıblar. Bu, ondan xəbər verir ki, tarixin “kölgə zolağında” olanlar qanunsuz işlərini qanuni məcraya salmağa çalışırlar. Daha alınır. Atalar demişkən, yalan ayaq tutar, amma çox yeriyə bilməz. Ermənilərə xaricdə o əlaqələrin legitimliyini şübhə altına aldı və həmin əməkdaşlığın dayandırılmasına qərar verdi.

niperəstlərin növbəti siyahısı ortaya çıxacaq.

Yeri gəlmişkən, ABŞ Konqresində Azərbaycanla qarşı çıxışlar edən, müəyyən qərarların qəbul olunmasına çalışan ermənipərəst lobbicilərə Azərbaycan Prezidentinin koməkçisi, Prezident Administrasiyasının xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev vaxtında tutarlı cavab verib. O, Senatın Azərbaycana hərbi yardımını məhdudlaşdırmaq cəhdlərinin, əslində, ermənilərə lobbicilik edən, ABŞ-in dövlət quruluşunu deyil, korporativ maraqların güdən konqres nümayəndələri tərəfindən təşkil edildiyini bildirib. Prezidentin koməkçisi bu kimi hərəkətlərin Vaşinqton və onun müttəfiqlərinin bölgədə davamlı sülhü təmin etmək səylərinə zərər gətirə biləcəyini deyib.

İ.HƏSƏNQALA XQ

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bəli, hazırda Avropa nəyin bəhasına olursa-olsun erməni avantürizminin müdafiəsinə qalxıb. Bu “məqsədlə” beynəlxalq hüququn bütün norma və prinsiplərinə aşkar etinasızlıq müşahidə edilməkdədir. Azərbaycanın öz dövlət suverenliyini bərpa etməsi, sanki dərd olub keçib bəzi Avropa ölkələrinin canına. İndiki halda, söhbət Avstriya Parlamentinin ölkəmizin Qarabağda sentyabrın 19-da başladığı və cəmi 23 saat 43 dəqiqə davam etmiş lokal xarakterli antiterror tədbirlərini pisləyən qətnaməsindən gedir. Əlbəttə, başlanğıcda “səlib yürüşü” məntiqinə əsaslandığımız üçün dəyə bilirik ki, Avstriya təklif deyil. Yəni, Qərbdə Azərbaycanla Ermənistan arasındakı mövcud vəziyyətə, antiterror tədbirlərinin mahiyyətinə və nəticəsinə ədalətlə yanaşmaq aşkar tendensiya halını almaqdadır.

Avstriya Parlamentinin qətnaməsinin başlıca qayəsini Azərbaycanın sözügedən antiterror tədbirlərindən sonra bölgənin erməni əhalisinin ərazidən köçünü etnik təmizləmə kimi qələmə vermək təşkil edib. Sənəddə “Dağlıq Qarabağ xalqı” ifadəsi işlənir. Bu, adi məsələ deyil. Məlum olduğu kimi, Ermənistan və havadar-

Diqqət yetirək, İspaniya Senatı bildirir ki, Azərbaycan üçtərəfli Bəyanatın icrasından imtina yolunu tutub və guya, bunun ən mühüm göstəricisi lokal xarakterli antiterror tədbirləridir. Əlbəttə, ispanlar da fransızlar, almanlar və avstriyalılar kimi, həmin antiterror tədbirlərinin hansı zərurətdən meydana çıxdığına diqqət yetirmirlər. Qətiyyəyən fərqlənmirlər ki, sərt addımların atılmasına səbəb Ermənistanın üçtərəfli Bəyanatın şərtlərinə əməl etməməsi və Qarabağda separatçılığı saxlamaq üçün göstərdiyi dirəniş idi.

Bəli, İspaniya Senatı məsələnin fərqlənməsinə və vurğulayıb ki, Azərbaycan hökuməti BMT-nin “Soyqırımı cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında” Konvensiyasını ratifikasiya edib və buna görə də hərbi əməliyyatları dərhal dayandırmalıdır. Görünür, ispanlar məsələdən tam məlumatlıdır. Məlumatlı olsaydılar, özlərinin bəyanatlarına bu müddəanı daxil etməz-dilər. İspaniya Senatının hələ xəbəri yoxdur ki, Qarabağda artıq bir aydır silahlı qarşıdurma dayanıb. Digər yandan, nece dəyərlər, xoruzun quyruğu da görünməkdədir. Senatın bəyanatında İspaniyada yaşayan erməni icması ilə həmrəylik ifadə olunub. O boyda tarixi ənənələrə

“Köhnə qitə”nin anti-Azərbaycan mərəzi

yaxud lokal maraqlar naminə separatçılığa dəstək

ları Qarabağ ermənilərinə münasibətdə məhz belə terminlərdən istifadəyə baş vurmaqdadırlar. Onları xalq kimi görürlər. Əlbəttə, heç kəs soruşmur ki, bu cür ritorikaya üstünlük verərkən, gündəmə gətirilən 100 minlik say xalq adına iddia edə bilərmə? Əlbəttə, iddia edə bilməz. Qarabağ erməniləri yalnız etniklərdir. Etniklərin xalq olaraq təqdimatında məqsəd isə bellidir. Hər halda, “Dağlıq Qarabağ” ifadəsinin işlənilməsi də təsadüf sayıla bilməz. Bəzi Avropa ölkələri xalqın öz dövlətinin olduğuna dair subliminal mesaj verirlər. Nəticə etibarilə separatçılığa dəstək yolu tutur, belə mənfur əmələ haqq qazandırılır. Qərb dairələri tərəfindən Azərbaycanı “etnik təmizləmə” siyasəti həyata keçirən ölkə kimi təqdim etmək cəhdləri həmin “haqqa” saxta ictimai-siyasi məzmun vermək məramından qaynaqlanmaqdadır.

Avstriya Parlamentinin qətnaməsində “bütün beynəlxalq platformalarda və ikitərəfli danışıqlar çərçivəsində Azərbaycanın 100 mindən çox (?) etnik erməninin Dağlıq Qarabağdan kütləvi şəkildə köçməsinə səbəb olan hərbi hərəkətlərini pisləmək” çağırışı yer alır. Sənəddə bildirilir ki, bölgədə qalan etnik ermənilər, eləcə də ora qayıtmaq istəyənlərin hüquqlarının qorunması zəruridir. Beynəlxalq Ədalət Məhkəmənin Laçın dəhlizi boyunca sərbəst hərəkətə bağlı qətnamələrinin icrası vacibdir, habelə Avstriya hökuməti beynəlxalq humanitar təşkilatların Qarabağa sərbəst və maneəsiz çıxışının təmin olunmasında, regionda mədəni dəyərlərin və kilsələrin qorunmasında iştirak etməlidir. Ən əsas isə humanitar vəziyyəti sabitləşdirmək üçün Ermənistanla lazımi vəsaitin verilməsi şərtidir. Yeri gəlmişkən, onu da deyəək ki, Ermənistanla Avropadan ardıcıl maliyyə yardımları göstərilir. Bu təəssübkeşlik “xəttnə” ölkənin silahlandırılması istiqamətində atılan addımları da əlavə etmək yerinə düşər. Avropa İttifaqının bu ölkədəki hərbiyəsi missiyasının müdətənin uzadılması ehtimalının yüksəkliyi, Nikol Paşinyan başda olmaqla, Ermənistan rəsmilərinə edilən siyasi reveranslar isə Qərbin ikitərəfliyi, ikili standartlarında və riyaklığında heç bir şübhə yeri qoymur.

Ümumən, Avropa dövlətləri sanki tutuquşu kimi erməni avantürizminin irəli sürdüyü tezisləri təkrarlamaqdadırlar. Fransa və Almaniya kimi ölkələrə hər şey məlumdur. Onlar aşkar ermənipərəst mövqedədirlər. Elə son günlər aktivlik göstərən Niderland da bu sıraya qoşmaq olar. Ancaq, belə etmək mümkünə, ermənipərəstlik trendinə qoşulanlar sırasında İspaniya da var.

Məlum olduğu kimi, İspaniya Senatı oktyabrın 17-də keçirdiyi iclasında anti-Azərbaycan mövqə tutub. Senat bildirib ki, “Azərbaycanın həyata keçirdiyi, regional təhlükəsizlik və sabitliyə təhlükə yaradan əsassız hərbi əməliyyatları qətiyyətlə pisləyir”. Maraqlıdır ki, Ermənistan hakimiyyəti özünə lazım olanda Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanatını rəhbər tutur. Digər hallarda isə həmin sənədə, ümumən Rusiyanın tənzimləmə prosesindəki roluna biganə yanaşır. Eyni “dəst-xətt” Avropaya da təsirini göstərməkdədir.

malik dövlətin nəyin əsirinə çevrildiyi göz önündədir. Həqiqətən, ortada razılıq və miskin durum var.

İspaniya Senatının qəbul etdiyi anti-Azərbaycan motivli sənəddəki daha bir rəzillik ondan ibarətdir ki, orada beynəlxalq müşahidəçilərin və humanitar yardımların bölgəyə buraxılması tələb olunur. Əlbəttə, demək istəmirik ki, Qarabağ Azərbaycanın elə Ermənistanın özü tərəfindən də qəbul edilmiş ərazisidir. Bunu vurğulamağa ehtiyac yoxdur. Çünki avropalılar əllərində klassik “sparaqalka”-ları tutublar və onların təfəkkürləri üçün dünyaya, o cümlədən, Cənubi Qafqaza baxış məhz həmin erməni mətnləri olan yarımqıç qeydlərdən o tərəfə keçmir. Yəni, dünyaya makaron deşiyindən baxmaq ispanlar üçün də xarakterikdir. Başlıca məqam bəyanatda “humanitar yardımların regiona buraxılması” məntiqinin işə salınmasıdır. Görəsən, söhbət hansı humanitar yardımdan gedir? Axi, Qarabağda beş-altı erməni qalıb. Belə qənaət yaranır ki, İspaniya Senatı əvvəlki, yeni Laçın yolu ilə bağlı Ermənistanın qaldırdığı humanitar fəlakət şokunu zamanında hazırladığı bəyanatla indiki sərbəst salıb. Ancaq hansı dövlət səhv etsə, İspaniyanın ümumən belə davranmağa əsası yoxdur. Çünki ölkənin etnik separatizmdən əziyyət çəkdiyi göz önündədir. Çox uzağa getməyək, 2017-ci ildə Kataloniya keçirilən müstəqillik referendumu zamanı baş vermiş hadisələri xatırlayaq. O zaman ölkənin parçalanması məsələsi gündəmə gəlmişdi. Görəsən, Krallıq bundan niyə nəticə çıxarmır?

Bəli, Avropa institutlarını, eləcə də ali qanunverici orqanlarını Ermənistanın taleyi qətiyyəyən maraqlandırmır. Əslində, məsələyə bu prizmadan yanaşsaq, əvvəldə haqqında söz açdığımız “səlib yürüşləri” məntiqi bir o qədər yerinə düşür. Avropalıların hazırkı kortəbii köklənilməsi Ermənistanın xristian, Azərbaycanın isə müsəlman dövləti olması anlayışı aktuallığını qorusa da, kosmopolitlik sürüşü böyük ölçüdə lokal maraqların əsirinə çevrilmiş durumdadırlar. Əvvəldə də vurğuladığımız kimi, lokal maraq daşıyıcısı Fransadır. Heç şübhəsiz, hazırda “köhnə qitə”nin ermənipərəstlik nəbzini döyündürən Parisdir. Fransanın buyruğu ilə oturma-dururlar bu nəbzini vurmaları naminə alətlərə çevriliblər. İndilik alətlər Almaniya, Niderland, Avstriya və İspaniyadır. Görəsən, növbədə daha hansı dövlət var?

Sonda bir məqamı da vurğulayaq ki, indiki anti-Azərbaycan dalğası bizə tənişdir. 44 günlük müharibə zamanı da belə olmuşdu, Azərbaycan Laçın yolu müstəvisində qətiyyəyətli tədbirlər görəndə və ərazidə sərhəd nəzarəti tətbiq edəndə də. Zaman keçdikcə ermənipərəstlərin köplərinin alındığını da görmüşük. Yəni, heç bir halda belə yaramazlıqlar Azərbaycan dövlətini tutduğu yoldan döndərə bilməz. Bir atalar misalında deyildiyi kimi, it hürər, karvan keçər. Sadəcə, obrazlı desək, karvan yolunun üstündə hürən itləri yadda saxlayacağıq və zamanı gəldikcə onların hər birinə yerini göstərəcəkdir.

Ə.CAHANGİROĞLU XQ

Neokolonializm: insan hüquqlarının pozulması və ədalətsizlik

Fransa müstəmləkəsinə çevirdiyi ölkələrin hüquqlarını kobud şəkildə pozmaqdadır

(əvvəl 1-ci səhifədə)

“Əfsuslar olsun ki, özünü demokratiyanın beşiyi hesab etməsinə baxmayaraq, neokolonializm siyasəti həyata keçirən Fransa kimi ölkələr uzun illərdir beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul edilmiş ümumbəşəri prinsiplərinə hörmətsizlik nümayiş etdirərək insan hüquqlarını kobud şəkildə pozmaqda, xalqlar arasında barışın əldə olunmasına, sülh və əmin-amanlıq mühtətin yaranmasına mane olmaqda davam edir.

Göründüyü kimi, tarix boyunca bu mənfur siyasətindən əl çəkməyən dövlətlər nəinki müstəmləkəsi altında saxladığı dövlətlərin xalqlarının, hətta öz vətəndaşlarının da fundamental hüquq və azadlıqlarını pozanlar bu gün özünü dünyaya insan haqlarının və beynəlxalq hüququn müdafiəçisi kimi təqdim edirlər”, – deyə S.Əliyeva bildirib.

Ombudsman qeyd edib ki, Afrikada, Yaxın və Uzaq Şərqdə həyata keçirilən neokolonializm siyasəti milyonlarla günahsız insanın yaşamaq, azadlıq və sərbəst hərəkət etmək, mülkiyyət, təhlükəsiz yaşamaq, sağlam ətraf mühitdə yaşamaq, sağlamlığın qorunması kimi əsas insan hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasına səbəb olub.

Müvəkkilın sözlərinə görə, Ermənistanın Azərbaycanı qarşı apardığı işğalçılıq, terror və etnik zəmində nifrət siyasətini açıq şəkildə dəstəkləməklə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə qarşı çıxan Fransa son zamanlar ölkəmizin əleyhinə qarəzli və qəbulədlilməz siyasətini daha da gücləndirib. Bölgədə nüfuz sahibinə çevrilmək üçün həyata keçirilən bu siyasət ədalətli sülhün və sabitliyin bərqərar olmasına deyil, əksinə, iki qonşu xalq arasında düşmənçilik hisslərinin alovlanmasına, yeni süni münaqişə ocaqlarının yaradılmasına və beləliklə Cənubi Qafqaz regionunda dayanıqlı sülh quruculuğu prosesinə təhdid törətməyə xidmət edir.

Qvadelupanın Azadlıq uğrunda Xalq Birliyinin üzvü **Jan-Jakob Bisep** bildirib ki, ölkəsində müstəqillik tərəfdaşı olan qruplar Fransa tərəfindən öldürülür və onların sayı əhaliyə açıqlanmır. Qvadelupa əhalisinin dörd əsrdir Fransanın əsarəti altında yaşadığını vurğulayan Jan-Jakob Bisep deyib: “Biz artıq tam suveren ölkə olmaq istəyirik. Qvadelupa əhalisi Fransaya qarşı illərlə mübarizə aparan qəhrəman millətdir. Biz torpaqlarımız üçün mübarizə aparırıq. Qvadelupa gəncləri Fransanın göndərdiyi müəllimlərdən dərslər alırlar. Onlar öz kitablarında bizim dilimizi, tariximizi, mədəniyyətimizi təhrif edir, gənclərimizə Fransa tarixini və dilini öyrədirlər. Həmin gənclər daha sonra işləmək üçün Fransanın müəyyən etdiyi yerlərə gedirlər. Xalqımız bu haqsızlıqlarla daim mübarizə aparıb. Böyük dövlətlər Karib hövzəsində insan hüquqlarını əzərək öz güclərini nümayiş etdirirlər. Karibdə sülh yenidən bərqərar olmalıdır”.

Martinikanın Azadlıq Partiyasının nümayəndəsi **Lyuk Frensis Kerol** ölkəsinin təbii sərvətlərinin talan olduğunu və 90 faizinin Fransaya və digər ölkələrə aparıldığını vurğulayıb. “Kənd təsərrüfatı siyasəti ele qurulub ki, biz sərbəst hərəkət edə bilməyək. Müstəmləkəçilik mədəniyyətinin üzvləri Fransa tərəfindən həbs edilir. Hər ay minlərlə polineziyalı gənc Fransanın ordusuna çağırılır və onlar Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinin həyata keçirilməsi yolunda həlak olurlar. Biz haqqımız olan suverenliyi tələb edirik”, – deyə Heinui Robert le Caill vurğulayıb.

yet sahəsinə də təsir edir. Biz istəyirik ki, dilimiz fransız dili ilə eyni səviyyədə rəsmi dil olsun. Onlar bundan imtina edirlər. Biz, eyni zamanda, istəyirik ki, Fransa ədalət qarşısında cavab versin. Biz müstəqillik əldə etmək istəyirik. Afrikanın azad olunması bütün dünyanın diqqətində olmalıdır. Afrika diasporu fəal işləməlidir”, – deyə Lyuk Frensis Kerol əlavə edib.

Fransız Qvianasının Sosial Azadlığı və Dekolonizasiya naminə Hərəkatın siyasi bürosunun üzvü **Moris Pindard** ölkəsinin Fransanın müstəmləkəçilik siyasəti nəticəsində maliyyə və iqtisadi cəhətdən asılı vəziyyətə salındığını söyləyib. Ölkədə qızıl mədənlərinin talan edildiyini, qızılın çıxarılaraq Fransaya daşındığını deyən M. Pindard bildirib: “Qızılın hasilatı prosesində çaylarımız çirklənir, təbii təmiz zərər görrür. Fransa şirkətləri meşələrimizdən, təbii resurslarımızdan istifadə edir. Bizim üçün öz ölkəmizdə heç bir gəlir yoxdur. Həmçinin təhsil və mədəniyyət sahələrində də dominantlıq var. Dərslər Fransa dərsləkləri vasitəsilə keçilir. Onlar bizi xalq kimi qəbul etmir, hüquqlarımız tapdanır. Biz buna qəti şəkildə etiraz edirik”.

Konfransda çıxış edən Fransız Polineziyası Assambleyasının üzvü **Heinui Robert le Caill** uzun illərdir Fransanın müstəmləkəsi altında olan ölkəsindəki vəziyyətdən bəhs edib. Diqqətə çatdırıb ki, Polineziya və Azərbaycan xalqlarının taleyi bir-birinə bənzəyir. Hər iki xalq uzun illər ədalətsizliyə qarşı mübarizə aparıb. Lakin bizim əsas fərqi Polineziya xalqının hələ də bu problemdən əziyyət çəkməsidir.

“Fransa ölkəmizin adını dəyişərək Fransız Polineziyası adlandırır. O, hər kəsin maraq dairəsində olan Sakit Okean hövzəsindən uzaqlaşmaq istəmir. Məhz bu səbəbdən həmin bölgədə yaşayan xalqlara münasibətdə müstəmləkəçilik siyasəti həyata keçirir. Fransa təbii resurslarımızı istismar edir. Yerli əhalini kömür və qazın çıxarılması kimi ağır işlərdə çox az məvacib müqabilində işlədir. Fransa Polineziyanın kömür və qazından hər il 25 milyard dollar qazanır. Öz qazının 70 faizini müstəmləkə altında saxladığı ölkələrdən əldə edir. Müstəqillik tərəfdaşı olan qrupların üzvləri Fransa tərəfindən həbs edilir. Hər ay minlərlə polineziyalı gənc Fransanın ordusuna çağırılır və onlar Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinin həyata keçirilməsi yolunda həlak olurlar. Biz haqqımız olan suverenliyi tələb edirik”, – deyə Heinui Robert le Caill vurğulayıb.

nin müstəmləkəçilik siyasəti ən ağır, qanıqan siyasətdir: “Onlar bizim ruhumuzu, adət-ənənələrimizi əlimizdən alıblar. Bizi boş qutu kimi öz maraqlarına uyğun istifadə edirlər. Əcdadlarımızın yaratdığı mədəni irsimizi əlimizdən aldılar. Sadəcə, mədəniyyətimizi deyil, insani keyfiyyətlərimizə də zərər yetirdilər. Hətta kənd təsərrüfatımızı belə məhv etdilər, ekosistemimizə zərbə vurdular. Bir sözə, bizim həyatımıza, yaşayışımıza zərər yetirirlər. Bu, dəhşətdir. Əhalinin 90 faizini zəhərlədilər, xərcəng xəstəliyinin geniş yayılmasına səbəb oldular. Həkimlər belə bu barədə danışa bilmirdilər, Fransa imkan vermirdi. Bu vəziyyət Fransanı qətiyyətlə maraqlandırmır. Onları maraqlandıran yeganə məsələ çoxlu gəlir əldə etməkdir. Onlara görə, qaradərililərin əsyadan fərqi yoxdur, söz haqqımız yoxdur”.

Kanak Birliyinin təmsilçisi **Davi Nikolas Bolo** çıxışında Kaledoniyanın hələ də Fransanın müstəmləkəsi olduğunu xatırladı. Xalqının çox böyük ədalətsizliklərlə üzləşdiyini qeyd edən qonaq bildirib: “Bizim azadlıqla bağlı aktual problemlərimiz təəssüf ki, hələ də davam edir. Fransa yerli xalqların torpaqlarını əllərindən alır, əhalini isə sürgün edir. Müstəmləkələrdə fəal ictimai şəxslər öldürülür. Xalqımıza qarşı qeyri-qanuni siyasət aparılır. Təbii sərvətlərlə zəngin ölkə olsaq da, əhalinin yoxsulluq səviyyəsi xeyli yuxarıdır. Fransa Kaledoniyanı maliyyə asılılığı olan bölgəyə çevirib. Beynəlxalq platformalar 200 ilə yaxın müddətdə Fransanın davam etdirdiyi absurd müstəmləkə siyasətinə hələ də susur”.

Korsika adasının Poggio-di-Venaco şəhərinin meri **Jan-Mark Rodriguez** müqavimətin Korsika xalqını təsvir edən ən açıq ifadə olduğunu söyləyib. Fransanın illər boyu Korsikanı müstəmləkə altında saxlayaraq burada cinayətlər törətdiyini, müstəqillik istəyənlərin həbs edildiyini, ya da öldürüldüyünü söyləyən Jan-Mark Rodriguez deyib: “Mənim Vətanımda azadlıq üçün cəsarətlə mübarizə aparan qəhrəmanlar var. Ancaq həmin şəxslərin adları bizim tarix kitabımıza əlavə olunmayıb. Fransa öz koloniyalarında xalqların dilini, mədəniyyətini unudurmaq, millətçilik hisslərimizi məhv etmək istəyir. Repressiyalar Korsika xalqı üçün adi hala çevrilib. Fransa illər boyu bizə yalan vədlər versə də, Korsikada hakimiyyətə sadəcə Fransanın müəyyən etdiyi adamlar gəlir. Sasvermə və demokratiya Fransanın uzaq olduğu anlayışlardır. Bütün beynəlxalq təşkilatlardan Korsikanın suverenliyinin təmin olunması üçün kömək istəyirik”.

Müstəqil Martinika naminə ekoloqlar və demokratlar hərəkatının sədr müavini **Klaudette Duhamel** deyib ki, Fransa-

nin müstəmləkəçilik siyasəti ən ağır, qanıqan siyasətdir: “Onlar bizim ruhumuzu, adət-ənənələrimizi əlimizdən alıblar. Bizi boş qutu kimi öz maraqlarına uyğun istifadə edirlər. Əcdadlarımızın yaratdığı mədəni irsimizi əlimizdən aldılar. Sadəcə, mədəniyyətimizi deyil, insani keyfiyyətlərimizə də zərər yetirdilər. Hətta kənd təsərrüfatımızı belə məhv etdilər, ekosistemimizə zərbə vurdular. Bir sözə, bizim həyatımıza, yaşayışımıza zərər yetirirlər. Bu, dəhşətdir. Əhalinin 90 faizini zəhərlədilər, xərcəng xəstəliyinin geniş yayılmasına səbəb oldular. Həkimlər belə bu barədə danışa bilmirdilər, Fransa imkan vermirdi. Bu vəziyyət Fransanı qətiyyətlə maraqlandırmır. Onları maraqlandıran yeganə məsələ çoxlu gəlir əldə etməkdir. Onlara görə, qaradərililərin əsyadan fərqi yoxdur, söz haqqımız yoxdur”.

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi – Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri **Hikmət Hacıyev** konfransda çıxış edərək bildirib ki, Avropanın bəzi ölkələri kolonializm siyasətini bu gün də davam etdirir. Onlar, eyni zamanda, hərbi gücdən istifadə edirlər. “Biz bu gün kolonializmlə bağlı mübarizədə çoxlu fikirlər eşitdik. Azərbaycan olaraq, öz səylərimizi, mübarizəmizi və siyasi azadlıq ambisiyalarımızı davam etdirəcəyik. Burada səsləndirilən fikirləri BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar səviyyəsində qaldıracağıq. Bizim ölkəmiz uzun illər müstəqillikdən məhrum olmuşdu. Biz dövlət olaraq işğalın nə olduğunu bilirik”, – deyə Hikmət Hacıyev vurğulayıb.

Fransız Qvianasının Sosial Azadlığı və Dekolonizasiya naminə Hərəkatın siyasi bürosunun digər üzvləri **Hektor Pindard** və **Sindi Polluks** ölkələrində gənclərin müstəmləkəçiliyin təsiri altında olduğunu söyləyiblər. Bildirilib ki, bu, ilk növbədə, onların təhsilinə təsir edir. Məktəblərdə Avropa və fransız təhsili tədris olunur, onların mədəniyyəti öyrədilir. Ana dilini öyrənmək üçün ciddi çətinliklər var. Gəncləri milli mənsubiyyətlərdən uzaqlaşdırmağa çalışırlar. Onların təhsil səviyyəsi özünüdərk üçün kifayət deyil.

Fransanın Əlcəzairdə törətdiyi soyqırımından danışan Əlcəzairin Ali təhsil və elmi tədqiqatlar nazirinin müşaviri **Youssef Hour** bildirib ki, fransızlar 1945-ci ilin martında 45 min əlcəzairliyi, 1952-ci ildə Konstantin şəhərində 230 nəfəri qətlə yetiriblər. 1961-ci ildə Parisdə 300 əlcəzairli qətlə yetirilib. Soyqırımı uşaqlara, qadınlara, qocalara, bütünlikdə hər kəsə qarşı həyata keçirilirdi. Fransa bütün qadağan olunmuş silahlardan istifadə edərək Əlcəzair xalqına qarşı soyqırımı həyata keçirib”.

Tədbirdə Kaledoniya Birliyi Partiyasının baş katibinin müavini **David Vanabo**, Yeni Kaledoniya parlamentinin üzvü **İzabelle Serai Kalori ep Bearuni**, Yeni Kaledoniyanın Lifu icma bələdiyyəsinin müşaviri **Kayzi Pyer** çıxışlarında Fransanın 170 ildir davam etdirdiyi işğala son qoyulmasının vaxtı çatdığını bildiriblər.

Azərbaycanlı tədqiqatçı **Kəmalə Muradova**, Efiopiya da fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatının (QHT) rəhbəri **Hebron Fekadu Gebre**, Mərakeşdən olan elmi tədqiqatçı **Hadica Butkili**, Keniyadan QHT rəhbəri **Kristiene Yakhama** və digərləri çıxışlarında Fransanın müstəmləkəsi altında olan ölkələrdə həyata keçirdiyi etnik təmizləmə, insan haqlarının ciddi şəkildə pozulması faktlarından danışib, rəsmi Parisin bu cinayətlərə və zülmərə görə cavab verməli olduğunu qeyd ediblər.

Sonda “Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik” mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarının adından Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə müraciət ünvanlayıblar.

Müraciətdə Qoşulmama Hərəkatının sədri statusunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə və Azərbaycan xalqına səmimi və mehriban qonaqpərvərliyə görə konfransın iştirakçılarının dərin minnətdarlığı ifadə olunub.

Konfrans iştirakçıları Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müraciətini yüksək qiymətləndirərək, ədalət və azadlıq uğrunda apardığıları haqlı mübarizədə göstərdiyi ardıcıl dəstəyə görə dövlətimizin başçısına təşəkkür ediblər.

Həmçinin Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatının təməl prinsiplərinə, habelə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, eləcə də BMT Nizamnaməsində təsbit olunan məqsəd və prinsiplərə sadıqlığı yüksək səviyyədə təqdir olunub.

Konfrans iştirakçıları Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə gördüyü işləri, irəli sürdüyü təşəbbüsləri və təsisatın fəaliyyətinin genişləndirilməsi, beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artması istiqamətində atdığı addımları, xüsusilə kolonializmə qarşı mübarizədə qətiyyətli mövqeyini alqışlayıblar.

Eləcə də Azərbaycanın ədalətli beynəlxalq nizama əsaslanan dünya düzəninə bərqərar olması istiqamətindəki səyləri təqdir olunub. Bu baxımdan 2023-cü ilin iyulunda dekolonizasiya üzrə “Bakı Prosesi”nin təməlinin qoyulması, bu prosesin çərçivəsində qısa müddətdə mötəbər tədbirlərin keçirilməsinin dekolonizasiya üzrə səmərəli işin aparılmasına, ədalət səsimizin beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılmasına verdiyi töhfə yüksək qiymətləndirilib.

“Biz əminik ki, birgə apardığımız haqlı mübarizə və bu xüsusda dünya ictimaiyyətinin artan tələbləri dekolonializmlə bağlı zəruri addımların atılmasına və təbii haqqımız olan hüquq və azadlıqlarımızın təmin edilməsinə kömək edəcək.

Bakı Təşəbbüs Qrupunun təşkilatçılığı ilə bu ilin iyulunda Bakıda və sentyabrında Nyu-Yorkda keçirilmiş tədbirlərin yekun sənədlərində əksini tapmış prinsiplial mövqələrimizin doğruluğunu və aktuallığını təsdiqləyirik”, – deyə müraciətdə bildirilib.

Baş prokurorun Çinə işgüzar səfəri başa çatıb

Çinə işgüzar səfəri çərçivəsində Baş prokuror Kamran Əliyev Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi İntizam Komissiyasının və Milli Müşahidə Komissiyasının üzvü Vanq Hongjinlə görüşüb.

Görüşdə dövlətlərimiz və xalqlarımız arasında olan dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinin yüksək

səviyyəsindən məmnunluq ifadə olunub.

Vanq 2008-ci ildə Çinin Şiçu-

an əyalətində baş vermiş dəhşətli zəlzələdən sonra Azərbaycan Prezidenti tərəfindən dövlət büdcəsi hesabına yeni məktəbin inşasını minnətdarlıq hissi ilə xatırladığını qeyd edib.

Kamran Əliyev Çinin Milli Müşahidə Komissiyası tərəfindən Təməlləşmə Forumunun yüksək və peşəkar səviyyədə təşkil olunması və uğurlu keçirilməsi münasibətilə həmkarını təbrik edib.

Baş prokuror ölkəmizdə dövlət başçısı İlham Əliyevin siyasi iradəsinə və öncül beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan antikorrupsiya islahatları barədə Vanq Honjini məlumatlandırıb.

Nümayəndə heyətinin Çin səfəri başa çatıb.

XQ

Ədliyyə nazirinin Şekidə vətəndaşlarla görüşü

Ədliyyə Nazirliyi Fikrət Məmmədov oktyabrın 20-də Şəki şəhərində Şəki, Qax və Oğuz rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib.

Şəki regional ədliyyə idarəsində keçirilən görüşdə vətəndaşların ədliyyə fəaliyyəti ilə bağlı müraciətləri dinlənilib, qaldırılan məsələlərə dair aidiyyəti tapşırıqlar verilib. Bu zaman Vətən müharibəsi iştirakçılarının və şəhid ailələrinin qayğılarına xüsusi həssaslıqla yanaşılıb.

Səfər çərçivəsində nazir, həmçinin yerli ədliyyə orqanlarına və Şəki Məhkəmə Kompleksinə baş çəkərək iş şəraiti ilə tanış olub, fəaliyyətin səmərəli təşkili, vətəndaşların müraciətlərinə daim diqqət və qayğı ilə yanaşılması ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələrini verib.

XQ

“Vaşinqton Post” “Politico”nun izi ilə gedir

ABŞ-ın daha bir media qurumu Zəngəzur dəhlizi mövzusunda manipulyasiya edir

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Qarayaxma kampaniyasının başında müharibə dövründə olduğu kimi, yenə də Fransa mediası dayanır. “Le Figaro”, “Le Monde”, “Liberation”, “Le Parisien” qəzetləri, “Frans-Press” agentliyi, “TF1” və “France 2” televiziya kanalları öz amplualarındadır.

Bu, əməkdaşlarının (“Le Monde”nin əməkdaşları Şarl Rafael və Alan Kaval nəzərdə tutulur – S.H.) yaranılmasına görə şou düzəldən həmin fransız mediasıdır. Halbuki, həmin jurnalistlər Ermənistan tərəfdən keçməklə qeyri-qanuni olaraq Azərbaycanın işğal olunmuş ərazisinə gəlmişdilər. Odur ki, onların yaranılmasının məsuliyyətini də Ermənistan və aid olduqları qəzetin redaksiyası daşıyırdı. Ancaq fransızlar məlum hadisədən öz maraqları üçün yararlanmağa çalışdılar.

Qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycanın Vətən müharibəsindən sonra yeni-yeni qələbələr, uğurlar əldə etməsi Qərb mediasında böhtanların, qərəzin və qarayaxmanın dərəcəsinin də artmasına səbəb olub. Məsələn Prezident İlham Əliyev də münasibət bildirib. Oktyabrın 11-də MDB-ye üzv ölkələrin təhlükəsizlik və xüsusi xidmət orqanları rəhbərləri şurasının 53-cü iclasının iştirakçılarının qəbulu zamanı etdiyi çıxışında dövlətimizin başçısı deyib: “Azərbaycan həm işğal müddətində, həm ikinci Qarabağ müharibəsində, həm də antiterror tədbirləri zamanı bütün humanitar normalara riayət edib. Beynəlxalq ekspertlər bunun şahididirlər. Yeri gəlmişkən, bu yaxınlarda azad edilmiş ərazilərdə səfərdə olan BMT missiyası dünən və bundan, təxminən, bir həftə əvvəl artıq iki dəfə məhz bunu vurğulayıb ki, bütün humanitar normalara əməl olunub. Bununla belə, Qərbdəki erməni havadarları Azərbaycana qarşı iyrenc təxribata və yalançı kampaniyaya əl ataraq hər şeydə bizi ittiham edirlər”.

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, burada əsas “skripkani çalan” Fransadır və bu, həm sözügedən ölkənin rəsmi şəxslərinin bəyanatlarında, həm Azərbaycanın diskreditasiya edilməsi (gözdən, nüfuzdan salınması – S.H.) cəhdlərində, həm də Azərbaycana qarşı aparılan və hər şeyin alt-üst şəkildə təqdim edildiyi media kampaniyasında özünü büruzə verir. Azərbaycan işğalçı kimi təqdim edilir, Ermənistan isə qurban kimi qələmə verilir. Otuz illik işğalın tarixi, bütün şəhər və kəndlərimizin yerlə-yeksan edilməsi, Xocalı soyqırımı – bütün bunların hamısı, təbii ki, inkar edilir, tamamilə yalanla dolu hekayələr uydurulur: “Lakin yeri gəlmişkən, onu da deməliyəm ki, elə dünən mənə bir videosüjet təqdim etdilər. Həmin video-da ABŞ prezidentliyinə namizəd Azərbaycanla qarşı ittihamlarla çıxış edir və bu zaman ermənilər tərəfindən Gəncə şəhərinin raket atəşinə tutulması ilə bağlı kadrları nümayiş etdirir. Belə saxtakarlığa və həyasızlığa yol verəcək qədər simasızlaşmaq qeyri-mümkündür. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Ermənistan münəvişə zonasından yüz kilometrə qədər uzaqda yerləşən şəhərlərimizi uzaqmənzilli raketlərlə, o cümlədən ballistik raketlərlə atəşə tutdu. Bunun nəticəsində bizim uşaqlar da daxil olmaqla, yüzdən artıq mülki vətəndaşımız həyatını itirdi. Məhz sözügedən həmin namizəd, Azərbaycanı ittiham edərək, ermənilərin Gəncəyə və Bərdəyə hücumlarının kadrılarını nümayiş etdirir”.

Dövlətimizin başçısı “indi bu insanlarla necə danışmaq, onlara nəyi izah etmək olar?”, – deyə sual verib. Əlavə edib ki, onlar heç nə eşitmək istəmərlər: “Onlar mərkəzdən verilən təlimata uyğun hərəkət edirlər. Ona görə də biz indi Azərbaycanla qarşı aparılan misli görünməyib informasiya müharibəsi ilə üz-üzə qalmışıq. Biz, əlbəttə, öz gücümüzlə buna müqavimət göstəririk, baş verənlərlə bağlı həqiqətləri çat-

dırmağa çalışırıq və çatdırırıq. Ancaq başa düşmək lazımdır ki, güclər qeyri-bərabərdir. Çoxillik müstəmləkəçilik tarixinə malik Fransa kimi ölkələrin dünya üzrə media resursları bizdəkindən qat-qat çoxdur. Lakin bununla belə, biz müxtəlif platformalardan və beynəlxalq təşkilatlardan, habelə di-

gər formalardan istifadə edərək, baş verənlər barədə həqiqətləri çatdırırıq və bundan sonra da çatdıracağıq”. Onu da qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin Vətən müharibəsi günlərində xarici media orqanlarına verdiyi müsahibələr ölkəmizin mövqeyinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması baxımından müstəsna əhəmiyyətə malik idi. Məhz həmin müsahibələr informasiya müharibəsində, necə deyirlər, cəbhənin yarılmasında mühüm rol oynayıb.

Azərbaycana yönələn ittihamlardan biri də ölkəmizin, guya, Ermənistanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış ərazisinə hücum edəcəyi ilə bağlıdır. ABŞ-ın “Politico National Security Daily” qəzetinin “Azərbaycan yaxın həftələrdə Ermənistanla hərbi müdaxilə edə bilər” sərlövhəli məqaləsinin ardınca bu ölkənin daha bir nüfuzlu media qurumu oxşar məzmununda yazı dərc edib. Söhbət “Vaşinqton Post” qəzetində dərc olunmuş “Azərbaycan Qarabağdan sonra Ermənistanın strateji zolağına göz dikib” sərlövhəli məqalədən gedir. Qəzetin əməkdaşı Françeska Ebel Zəngəzur dəhlizi üzərində dəmir yolu stansiyası olan Mehridə (Meğri) olaraq buradan reportaj hazırlayıb. Bildirilir ki, Mehri strateji yolayrıcındadır. Azərbaycan, İran, Türkiyə və Rusiya da daxil olmaqla regional güclərin bura giriş üçün yarışması Mehriin təzliklə özünü yeni müharibənin mərkəzinə tapa biləcəyi qorxusunu artırır. Qeyd edilir ki, Azərbaycan Ermənistanın Sünik (Zəngəzur) vilayətinin Mehri və digər rayonlarını Zəngəzur dəhlizi adlandırır. Qarabağ məsələsinin həllindən sonra dəhlizin açılması Azərbaycanın diqqət mərkəzində olan əsas məsələdir. Yazıda Zəngəzur dəhlizinin Çin və Mərkəzi Asiya ölkələrini Azərbaycan üzərindən Türkiyə ilə birləşdirəcək uzun, son dərəcə sərfəli Şərq–Qərb marşrutunun və ya Orta Dəhlizin sonuncu halqası olduğu bildirilir.

Alman Xarici Əlaqələr Şurasının Cənubi Qafqaz üzrə eksperti Stefan Meister deyib: “Mən hesab edirəm ki, zorakılıq təhlükəsi çox realdır. Azərbaycanlılar Zəngəzuru götürmək istəsələr, götürəcəklər”.

Karnegi Fondunun baş tədqiqatçısı Tomas de Vaal isə bildirib ki, Şərq–Qərb marşrutu ilə bağlı iki rəqəbatlı baxış var: “Qərb Ermənistanı dəstəkləyir, Azərbaycan, Rusiya və Türkiyə isə birlikdə hərəkət edir. Çox güman ki, Bakı və Moskva Ermənistan hökumətinə hər cür təzyiq göstərərək, ona öz planlarını qəbul etdirəcəklər”.

Bununla belə, qəzet dəhlizin açılmasının Ermənistanla verəcəyi faydalardan da bəhs edib: “Mehri stansiyasının bağlanması səbəb Azərbaycanla Ermənistan arasında müharibə olub. Ən yaxşı sovet illərində stansiyada 70 işçi işləyirdi. Erməni və azərbaycanlı sakinlər yan-yana yaşayırdılar”.

Qapıları 30 ildir bağlı qalan stansiyanın direktor müavini Arman Davt-yan onun yenidən açılmasını istədiyini deyib: “Bir dəmiryoluçu kimi səmimi fikrim odur ki, bu, Azərbaycanın maraqlarından daha çox Ermənistanın maraqlarına uyğundur. Dəmir yolunun işə düşməsi iqtisadiyyatımız üçün çox əhəmiyyətli olacaq. Siyasət tranziti əngəllənməlidir”.

Mehri şəhərinin meri Baqrat Zakaryan bildirib ki, yerli hakimiyyət köhnə dəmir yolunu yenidən işə salmağa hazır olacaq: “Biz bunun zərurətini başa

düşürük və bu, bizim üçün də faydalıdır. Biz bütün dünyaya qarşı çıxma- mırıq. Əgər biz güzəştə getməsək, insanlar bizdən üz döndərəcəklər”. Onun sözlərinə görə, buna baxmayaraq, Ermənistanın müəyyən təminatlara ehtiyacı var.

“Vaşinqton Post” yazıda Azərbaycanın mövqeyinə bir neçə cümlə yer ayrılıb. “Lakin Azərbaycan bu qorxuların əsassız olduğunu təkid edir. Ölkənin Böyük Britaniyadakı səfiri Elin Süleymanov Azərbaycanın hərbi əməliyyatlarından qorxanların “paranoyak

Ekspert rəyi

Aydın QULİYEV,
“Bakı-Xəbər” qəzetinin
baş redaktoru

– Azərbaycana qarşı hazırda beynəlxalq müstəvidə aparılan misli görünməmiş informasiya müharibəsi hüquqi müstəvidə, diplomatik və siyasi arenalarda ölkəmizin hədəf seçilməsi siyasətinin, demək olar ki, davamıdır. Əgər müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda, eləcə də ayrı-ayrı Avropa ölkələrinin parlamentlərində qərəzli müzakirə aparılaraq sonda reallığa söykənməyən qərərlər qəbul olunursa, bunun davamı mütləq şəkildə informasiya savaşı meydanında özünü göstərməlidir. Bu mənada, Qərbin müxtəlif media orqanlarında Azərbaycana qarşı hücumların güclənməsi müəyyən qədər təbii haldır.

Eyni zamanda, informasiya müharibəsi heç də səbəbsiz deyil. Bunun belə deyək, ciddi əsasları var. Azərbaycanın Vətən müharibəsi və antiterror tədbirləri nəticəsində ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam şəkildə bərpa etməsi, bunu öz gücü hesabına həyata keçirməsi bəzi ölkələrin xoşuna gəlməyib. Azərbaycan bölgədə yeni reallıqlar yaratması Ermənistanı və onun müttəfiqlərini bərk narahat edib. Bu gün ölkəmizə qarşı aparılan informasiya müharibəsində ortaya o qədər ağlasığmaz, fantastik tezislər atılır ki, onları təmkinlə təhlil etmək mümkünsüzdür. Bütün bunlar bir daha onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan düzgün yoldadır. Özünün təhlükəsizliyini və milli mənfəətlərini həyata keçirmək siyasəti real əsaslara söykənir. Azərbaycana edilən hücumlar əsasən ölkəmizin uğurları ilə bağlıdır. Həmçinin, bütün təzyiqlərə baxmayaraq, öz mənfəətiylə inamla həyata keçirməsinin nəticəsidir.

yuxu dünyasında” yaşadığını bildirib. O, Azərbaycanın Ermənistan ərazisində hərbi məqsədlərinin olmadığını deyib, – qəzetin məqaləsində bildirilir.

Məqalədə Azərbaycanın mövqeyinə cəmi bir neçə cümlə yer ayrılması və xüsusilə sərlövhəyə ölkəmizin Ermənistan ərazisinə göz dikdiyi fikrinin çıxarılması təəssüf doğurur. Azərbaycan dəfələrlə Ermənistanın suveren əraziləri ilə bağlı hər hansı planının olmadığını bəyan edib. Sonuncu dəfə oktyabrın 17-də “Füzuli Şəhəri Günü”ndə Füzuliyə köçmüş sakinlər və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev bu mövzuda deyib: “Bizim başqa ölkələrin torpağında gözümüz yoxdur. Zəngəzura da, əlbəttə ki, qayıdacağıq, amma sülh yolu ilə. Mən demişəm, mənə bəzilər ittiham etməyə çalışırlar, mən dedim ki, biz oraya tanklarla yox, minik maşınları ilə qayıdacağıq”. Zənimizcə, əlavə şərhə ehtiyac yoxdur.

Səxavət HƏMİD
XQ

Nikol və Əliş kişi

Hazırda Ermənistan hakimiyyətinin beynəlxalq müstəvidəki əsas fəaliyyəti yeni reallıqlar yaratmağa istiqamətlənib. Sanki ölkə xarici aləmdə öz sözünü deyindir, guya, ondan nə isə asılıdır. Baş nazir Nikol Paşinyan Cənubi Qafqazla bağlı təkliflər və təşəbbüslər irəli sürür, hansısa yeni planlardan danışır, onun komandasının üzvləri isə kimi görürlərsə, Nikolun haqqında söz açdığı məsələləri gündəmə gətirirlər. Bu barədə fikirləşəndə yada bir lətifə düşür. Qocalıb əldən düşən Əliş kişi, necə deyirlər, hap-gopundan qalxmır. Qabağına çıxana sataşır, birinin başına güllə sıxmaqla, digərinin boğazını kəsməklə, başqa birinin qulağını kəsməklə... hədələyir. Bir dəfə də buna dözməyən həyat yoldaşı kişinin çəliyni getirib qoltuğuna verib məsxərə ilə soruşur: Əliş, nə ilə?

Yəni, həyat yoldaşı bu hərəkəti ilə çəlikdən başqa onun heç nəyi olmadığını yadına salmaq istəyir. İndi Ermənistan hakimiyyəti də, təxminən, Əliş kişinin günündədir. Doğrudur, Paşinyan və komandası daha hədələmir. Daha doğrusu, artıq hədələməkdən qorxur. Yaxın keçmişdə bir dəfə “Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə” deyərək, zorbalıq elədikdən sonra zoğallamanın dəhşətli aqibətini görüb. İndi taktikani dəyişib. Hazırda İrəvan yalvarmağa, yaltaqlanmağa, tülküliyə keçib. Hətta dilənçiyə də. Bir sözlə, Paşinyan tipik erməni hiyləgərliyindəki metodları var gücü ilə işə salıb. Ancaq el misalında deyildiyi kimi, “Dəvə başını samanlığa salır, elə bilir ki, heç harası görünmür”. Nikolun gedişləri çox piyadadır...

Bəli, Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə növbəti görüşünün keçirilməsinin gündəmdə olduğu bir vaxtda rəsmi İrəvandan qərribə mesajlar gəlməkdədir. Bu mesajlar barədə söz açmadan əvvəl bildirik ki, növbəti Brüssel raundunun sülh yolunda mühüm addım ola biləcəyi vurğulanmaqdadır. Hər halda, belə bir gözlənti var. Ancaq Ermənistan hakimiyyətinin davranışları ehtimalın yüksəklik dərəcəsini aşağı salır. Məsələn, Paşinyan və komandası, demək olar, bütün beynəlxalq tribunalara anti-Azərbaycan fikirlər səsləndirir, ölkəmizi az qala işğalçılıqda günahlandırır. Qarabağ ermənilərinə qarşı etnik təmizləmə iddiası da aktuallığını saxlamaqdadır.

Bütün bunların fonunda diqqət yetirib görək, Cənubi Qafqazda sülh dünyaya nə üçün lazımdır? Əlbəttə, iqtisadi maraqlar ön plandadır. Məlumdur ki, yaşadığımız coğrafiya bu baxımdan əlverişlidir. Xüsusən də Rusiya–Ukrayna müharibəsinin gətirdiyi hazırkı şəraitdə Cənubi Qafqaz üzərindən beynəlxalq miqyaslı yükdaşımalarda əhəmiyyətini yenidən vurğulamağa xüsusi ehtiyac yoxdur. Hamı hər şeyi çox gözəl bilir. Dünya, eyni zamanda, Azərbaycanın təkca regionda deyil, ümumən, yeni global reallıqlar şəraitində önəmini də anlayır. Mövcud xüsusda ölkəmizin irəli sürdüyü Zəngəzur dəhlizi ideyasının da nə dərəcədə səmərəli olduğu beynəlxalq ictimaiyyətə yaxşı məlumdur.

Ermənistan hakimiyyəti yeni ideyasını məhz belə bir şəraitdə ortaya atır. Yeri gəlmişkən, əvvəl bu ideya “erməni kəşiməsi” adlandırılırdı. Yəni, erməni xisləti məsələni sırf öz adına çıxmaq istəyirdi. Təklif populyar olmadığına görə Nikolun komandası nədənsə, elə bildi ki, səbəb addadır. Beləliklə, ad dəyişikliyinə gedildi. Artıq “erməni kəşiməsi” deyil, “dünya kəşiməsi” leksikonuna bax vurulub.

“Dünya kəşiməsi”nin mahiyyəti nədir? Qısaca izah edək ki, söhbət Fars kəfəzindən daşınan yüklərin Ermənistan vasitəsilə Qara dənizə çatdırılmasından gedir. Aydın ki, bu, Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizi ideyasına alternativ olaraq ortaya atılmış oyundur. Son dövrlər bu oyunu gündəmə gətirən Ermənistan hakimiyyətinin nümayəndələri bir müddət əvvələdərik uzaq durduqları Türkiyəni ittiham ritorikasıyla yenidən baş vurmaqdadırlar. Onlar müxtəlif platformalarda Bakı ilə bərabər, Ankaranın da İrəvanı təcrid durumunda, blokada saxladığını bildirirlər. Bunu Paşinyan Avropa Parlamentindəki çıxışında da dilə gətirdi. Yəni, Ermənistan hesab edirlər ki, artıq “erməni kəşiməsi”, yaxud “dünya kəşiməsi” reallaşdırmaq və deməli, anti-Türkiyə xəttini də əvvəlki aktivlik məcrasına qaytarmaq lazımdır.

Bəli, Nikol Paşinyan administrasiyası məhz qeyd etdiyimiz plan üzərində həm Türkiyəyə, həm də Azərbaycana qarşı çıxmaq yolu tutmaqdadır. Nəzərə alaq ki, onun komandasının digər üzvləri də mövcud istiqamətdə “səylər” göstərirlər. Məsələn, Qara Dəniz iqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının İqtisadiyyat, ticarət və maliyyə məsələləri üzrə komitəsinin bu günlərdə İrəvanda keçirilmiş 61-ci iclasında çıxış etmiş Ermənistan parlamentinin vitse-spikeri Akob Arşakyan bildirmişdi ki, ölkəsi artıq otuz ildir Azərbaycan və Türkiyə tərəfindən blokada saxlanılmaqdadır.

Əlbəttə, İrəvanın anti-Azərbaycan xətti daha aktivdir. “Dünya kəşiməsi” ideyasını ortaya atan Ermənistan hakimiyyəti ölkənin ərazisinə Azərbaycan tərəfindən qəsbin törədildiyini bildirir.

Əvəz RÜSTƏMOV
evaz.rustemov@gmail.com

Demək istəyir ki, sözügedən ideyanın reallaşması yolunda əngəl var. Əlbəttə, İrəvanın iddiası bununla məhdudlaşmır. Nikol və komandası Qarabağ erməniləri kartından fəal şəkildə yararlanmaq yolu da tutublar.

Görünür, erməni iqtidarı hesab edir ki, Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizi ideyasına əks mövqe ortaya qoymaqla, bu ideyaya qarşı “dünya kəşiməsi” məntiqini ortaya atmaqla və onu beynəlxalq ictimai rəyde populyarlaşdırmaqla, Qarabağ avantürası “platformasında” mənəvi və siyasi üstünlük əldə edilməsi mümkündür. Elə buna görə də Azərbaycanla barışdan uzaq durulmaqdadır.

Diqqət yetirək, ehtimal olunan Brüssel görüşü ərəfində Ermənistan hakimiyyəti Avropa Siyasi Birliyinin oktyabrın 5-də Qranadada keçirilmiş Zirvə toplantısı çərçivəsində imzalanmış döndərəli sazişlərə fokuslanır. Məlum olduğu kimi, həmin sazişlərə baş nazir N. Paşinyanla yanaşı, Fransa prezidenti Emmanuel Makron, Almaniya Kansleri Olaf Şolts və Al Şurasının prezidenti Şarl Mişel imza atmışlar. O da məlumdur ki, Azərbaycanın sənədlərdə imzası yoxdur. Deməli, prinsipcə, ölkəmiz onları danışıqlar gündəliyi baxımından aktual görməyə bilər. Paşinyan isə az qala, bütün tribunalarda bəyan edir ki, Azərbaycan həmin sazişləri qəbul etməlidir, əgər bu, baş verməyə, Bakı Cənubi Qafqazda sülhün yaranmasını istəməyən tərəfdir.

Əlbəttə, yazımızda məqsəd heç də Ermənistanın Azərbaycanla sülhdən yayındığını, bunun üçün müxtəlif spekulasiyalara baş vurduğunu diqqətə çatdırmaq deyil. Üzərdə dayanmaq istədiyimiz məsələ İrəvanın yeni reallıqlar yaratmaq istəyi və mövcud istiqamətdəki “canfəşanlıqdır”. Əvvəldə erməni xislətinə xas cəhətləri vurğuladıq. Onlardan birindən söz açmağı vacib sayırıq. Söhbət əvvəldə haqqında söz açdığımız dilənçilikdən gedir. İndiki durumda erməni məkrinin, hiyləgərliyinin son nöqtəsi dilənçiliyə əsaslanmaqdadır. Çünki bütövlükdə dünya erməniyyəti qısırlıq dövrünü keçirir. Qısırlıqdan söz düşmüşkən, yadımaıza Əliş kişi də düşür. Əliş kişinin dediklərini etməyə potensialının çatmadığı kimi, İrəvanın da boş danışıqdan başqa ortaya qoya- caq heç nəyi yoxdur. Təsəvvür edin ki, Paşinyan AP-dəki çıxışında Avropadan açıq şəkildə pul istədi. Doğrudur, maliyyə vəsaitinin konkret təyinatı var– Qarabağ ermənilərinin saxlanılması. Amma 2018-ci ildən, yeni Nikol hakimiyyətdə gəldikdən sonra Ermənistan xaricdən istədiyi, böyük ölçüdə, ancaq puldur.

Əlbəttə, avropalılar sadəlövh deyillər. Paşinyanın hiyləsinə uymazlar. Onlar hansısa ölkənin irəli sürdüyü təşəbbüsü gerçəkləşdirmək üçün yeni müstəqil şəkildə təklif etməsinə baxır, soyuq dəyərləndirmələr aparırlar. Onların boş sözlərə qarınları toxdur. Söz də Ermənistanla nədənsə dəstək ola bilər, bu, öz yerində. Əməldə tamam başqa məsələlər döviyyəyə girir. Ermənistan isə mövcud məqamı anlaya bilmir. Ona görə ortaya mənasız ideyalar atır, öz aləmində Azərbaycana qarşı çıxmaq yolu tutur, nələrsə deyəcəyinə ümid bəsləyir... Əliş kişinin həyat yoldaşı var idi və heç olmasa, özünün “Nə ilə Əliş?” sualını verib ərinin çəkirdi. Ermənistanın isə Fransa adlı bir “bacılığı” var. “Bu “bacılığın da son zamanlar ayağı yaman sürüşkən olub. Onun “məsləhətlərinə” qulaq asmağın Ermənistanın olan-qalın abırını da əlindən alacağı şübhəlidir. Əlbəttə, əlin də obrazlı ifadədir. Ölkənin nəyi əldən verəcəyini düşündünmyi dəyərli oxucularımızın öhdəsinə buraxırıq.

Qeyri-neft sənayesi sürətlə inkişaf edir

Hazırda 110 ölkəyə məhsul ixrac olunur

Azərbaycanın 2030-cu ilədək Milli Prioritetlərində və 2022–2026-cı illər üzrə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyasında qarşıya qoyulan vəzifələrə və sağlam prinsiplərə əsaslanmaqla gələcəkdə qeyri-neft ixracında daha yüksək göstəricilər əldə etmək, bununla da dünya iqtisadiyyatında respublikamızın mövqeyini gücləndirmək hədəflənir. Beynəlxalq təşkilatların keçirdikləri sorğuların nəticələri də bu məqsədin gerçəkləşəcəyi əminliyi yaradır.

Son 20 ilin iqtisadi yekunları da perspektivdə qeyri-neft iqtisadiyyatı ilə bağlı gözləntilərin yüksək səviyyədə reallaşacağından xəbər verir: 2003–2023-cü illər ərzində respublikamızın ticarət tərəfdaşlarının sayı artaraq 2022-ci ildə 55 ölkədən 185-ə çatıb. Təkcə ötən il Azərbaycandan 110-dan çox ölkəyə qeyri-neft məhsulları ixrac olunub. Xarici ticarət dövriyyəsi isə bu müddətdə 3,8 milyard dollardan 52,7 milyard dollara, qeyri-neft ixracı 0,26 milyard dollardan 3,05 milyard dollara yüksəlib.

Yeri gəlmişkən, ixracın və investisiyaların Təşviq Agentliyinin (AZPROMO) məlumatına görə, cari ilin 9 ayında Azərbaycandan ixrac olunan qeyri-neft məhsullarının dəyəri 2,4 milyard dollar təşkil edib. Bu, ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə 10,6 faiz çoxdur. Xatırladaq ki, 2022-ci ildə ölkəmizin qeyri-neft ixracı illik

müqayisədə 12,3 faiz artaraq 3,49 milyard dollara çatıb. Qeyri-neft-qaz ixracı sahəsində coğrafi şaxələnmə ilə yanaşı, məhsul çeşidlərinin artırılmasında da uğurlu nəticələr qeydə alınıb. Beynəlxalq sergi və ticarət yarmarkalarında ölkə sahibkarlarının iştirakına və "Made in Azerbaijan" brendinin xaricdə tanıtılmasına dəstək və s. tədbirlər də ixracın artımını stimullaşdırıb.

Bu gün iqtisadi diversifikasiyada qeyri-neft sənayesinin innovativ üsullarla inkişafı və şaxələndirilməsi önəmli rol oynayır. İdxalı əvəz edən, yeni ixrac imkanları yaradan, eləcə də müasir texnologiyalara əsaslanan rəqəbatqabiliyyətli istehsal və emal müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması isə mövcud sahənin yeni mərhələyə daxil olmasını şərtləndirir.

Bu mərhələdə qeyri-neft sənayesinin inkişafı ölkəni karbohidrogen daşıyıcılara

rının hasilatı və ixracından əldə olunan gəlirlərdən, həmçinin daxili istehsalın və istehlak bazarının idxaldan asılılığını azaldır, ixracın şaxələnməsinə xidmət edir. Son illərdə respublikada yüzlərlə müasir qeyri-neft sənaye müəssisəsi, yeni istehsal sahələri və müxtəlif bölgələrdə sənaye parklarının yaradılması, daxili tələbatın ödənilməsində yerli məhsulların payının əhəmiyyətli dərəcədə artması da bu məsələnin reallaşmasında həlledici rola malikdir.

Azərbaycanda qeyri-neft sənaye sahələrinin yaradılmasına investisiya cəlbı üçün əlverişli biznes mühiti, coğrafi yerləşmə, müasir infrastruktur, hazırlıqlı peşəkar kadrlar, ixrac bazarları, qonşu ölkələrlə yaxşı işgüzar münasibətlər var. Müasir sənaye zonaları və aqroparkların təşəkkülü də belə demək mümkündürsə, bu cür əlverişli mühitin məhsuludur. Bu istehsal sahələrində iş adamları üçün stimullaşdırıcı biznes və investisiya mühiti yaratmaq üçün dövlət tərəfindən müxtəlif dəstək tədbirləri mövcuddur, sahibkarlara təşkilati köməklə yanaşı, vergi və gömrük güzəştləri, eləcə də hazır infrastrukturla təminat təklif edilir.

Qeyri-neft sənaye sahələrində, məsələn, sənaye parklarında rezidentlər üçün dövlət vəsaiti hesabına müasir və geniş infrastruktur təchizatı "birbaşa qoşulma" ("Plug&Play") prinsipi əsasında gerçəkləşdirilir. Dövlət vəsaiti hesabına yaradılan müasir infrastruktur iş adamlarına öz vəsaitlərinı birbaşa layihəyə investisiya olaraq yönəltmələrinə imkan yaradır. Bütün bunlarla yanaşı, sənaye parklarında iş adamlarına müasir infrastrukturla təmin edilən torpaq sahələri, həmçinin hazır tikilər isə uzunmüddətli icarəyə verilir.

Son illər yaradılan qeyri-neft sənaye müəssisələrinin keyfiyyətli məhsul istehsal etmək potensialı onların xarici ölkələrdəki alıcılarının sayını getdikcə artırır. Məhz bunun nəticəsidir ki, cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində Azərbaycanın ümumi ixracı 26,5 milyard ABŞ dolları təşkil edib.

Vaqif BAYRAMOV
XQ

Ekspert rəyi

Emin BAĞIROV,
ETN Riyaziyyat və Mexanika
İnstitutunun böyük elmi işçisi,
mexanika üzrə fəlsəfə doktoru

Bu gün real sektorun əsas istiqamətləri üzrə ölkə iqtisadiyyatında mühüm dəyişikliklər baş verir. Qeyri-neft sənayesində iri və orta istehsal müəssisələrinin qurulması davamlı xarakter alır. Azərbaycan xam neft satan ölkədən neftdən hazırlanan məhsulların ixracatçısına çevrilir. Bu istiqamətdə artıq ciddi uğurlar qeydə alınır.

Respublikada ənənəvi sahə olan aqrar sektor da öz inkişafının yeni mərhələsinı yaşayır. Azərbaycan hökumətinin səyi ilə qeyri-neft sənayesi və kənd təsərrüfatında istehsal ediləcək məhsullar "Made in Azerbaijan" brendi ilə beynəlxalq bazarlarda layiqli yer tutur. Dünyanın aparıcı ölkələrində ölkəmizin ticarət evləri yaradılır və Azərbaycan brendi olan məhsulların yeni bazarları müəyyənəşdirilir.

Beynəlxalq aləmdə baş verən siyasi-iqtisadi təlatümlər fonunda ölkəmizin iqtisadi göstəricilərinin davamlı artması, respublikamızın dünyada sürətlə inkişaf tempinə malik olan ölkələrindən biri kimi tanınması da Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən həmin çoxşaxəli, uğurlu siyasətin məntiqi nəticəsidir. Yüksək iqtisadi göstəricilər sırasında qeyri-neft sektorunun payının da mühüm yer tutması xüsusi diqqət cəkir.

Bu uğurlu göstəricilərin əldə edilməsində dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə ardıcıl və sistemli surətdə həyata keçirilən sənayenin inkişafına dair Dövlət Programı da əhəmiyyətli rol oynayır. Bu proqram şübhəsiz ki, ənənəvi sənaye sahələri ilə yanaşı, Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün yeni olan kosmik, müdafiə, gəmiqayırma, alternativ enerji və digər sahələr, həmçinin müasir istehsal infrastrukturuna malik sənaye zonalarının inkişafını sürətləndirir. Belə vəziyyət ölkənin ixrac qabiliyyətinin güclənməsinə, idxalı əvəz edən məhsulların istehsalının artırılmasına da əhəmiyyətli təsir

göstərir.

Şübhəsiz ki, bu məsələdə qabaqcıl texnologiyalardan və idarəetmə təcrübəsindən səmərəli yararlanmaq böyük əhəmiyyətə malikdir. Bundan başqa, ölkədə hökm sürən siyasi və makroiqtisadi sabitlik, investorların hüquqlarının etibarlı qorunması, əlverişli coğrafi mövqe, zəngin təbii ehtiyatlar, yüksək ixtisaslı işçi qüvvəsi Azərbaycanı xarici sərmayələr üçün ən cəlbədicə dövlətlərdən biri kimi tanıdır.

Qeyri-neft sənayesində məhsul istehsalının artımına iqtisadiyyatın rəqəmsallaşması ilə bağlı layihələrin uğurla reallaşdırılması da müsbət təsir göstərir. Rəqəmsallaşma respublikamızın investisiya cəlbədiciliyini şərtləndirən mühüm amillərdən biri olduğu üçün investorlar tərəfindən bu sahəyə aid infrastrukturun qurulması, eləcə də elektron ticarətin inkişaf etdirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Məhz bunun nəticəsidir ki, Azərbaycanda təhlükəsiz rəqəmsal ödəniş həllərinin genişləndirilməsi, etibarlı logistik şəbəkələrin təkmilləşdirilməsi kimi güclü rəqəmsal infrastruktur yaradılmasına böyük maraq göstərilir və bu sahədə müsbət göstəricilər əldə olunur.

Qeyri-neft ixracının yüksəlməsi bu sahənin, bütövlükdə, keyfiyyət baxımından strukturun tənzimlənməsi ilə bağlıdır. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan əvvəlki illərdən fərqli olaraq yalnız xammal məhsulları deyil, eyni zamanda, emalədiçi məhsulları da dünya bazarına çıxarır. Bu da təbii ki, qeyri-neft ixracatının dayanıqlıq baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

“Qaradağ” GES yaxın günlərdə istifadəyə veriləcək

Regionun ilk nəhəng “yaşıl enerji” obyektinin gücü 230 MVt-dir

Yaxın günlərdə mediada “Qaradağ” Güneş Elektrik Stansiyasının (GES) istismara verıləcəyini bildiren energetika naziri Perviz Şahbazov 230 MVt gücə malik regionun bu ən böyük energetika obyektinin ölkəmizdə 225 milyon dollarlıq xarici investisiya hesabına inşa edıldiyini vurğulayıb. Nazir “Qaradağ” GES sayəsində respublikamızın enerji balansına 500 milyon kVt•saat “yaşıl enerji” daxil olacağını da qeyd edib.

Perviz Şahbazovun sözlərinə görə, bununla yanaşı, “Masdar” ilə quruda 1 QVT gücündə günəş və 1 QVT gücündə külək, dənizdə isə ilkin olaraq 2 QVT, növbəti mərhələdə isə 4 QVT gücündə külək enerjisi və hidrogen layihələrinin qiymətləndirilməsi, inkişafı və həyata keçirilməsi ilə bağlı icra müqavilələrinə uyğun olaraq torpaq sahələri, habelə dənizdə potensial ərazilər müəyyənəşdirilir.

Xatırladaq ki, 110 mindən çox evin tələbatını qarşılayacağı, karbon qazı tullantılarını isə il ərzində 200 min tondan çox azaldacağı imkanına malik olan “Qaradağ” GES-in tikilməsi Azərbaycanda bərpaolunan enerji sahəsində zəngin potensiala sahibliyinin göstəricisidir. Quruda 27 gigavatt (günəş və külək enerjisi), dənizdə isə 157 gigavatt enerji potensialının mövcudluğu bunun bariz ifadəsidir.

Yeri gəlmişkən, ötən il mart ayının 15-də “Qaradağ” GES-in tikintisinə başlayan Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin “Masdar” şirkəti Səudiyyə Ərəbistanı, İordaniya, Misir, Mərakeş, Böyük Britaniya, ABŞ, Avstraliya, Serbiya, Hindistan, İndoneziya, Özbəkistan və bir çox başqa dövlətlər də daxil olmaqla 40-dan çox ölkədə səmərəli fəaliyyət göstərir.

Şirkəti 3 il ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə bərpaolunan və təmiz enerji sahəsində də bir neçə layihə həyata keçirəcək, bu bölgədə ilk layihəsini Kəlbəcər–Laçın zonasında, gücü 100 MVt-dan çox olan KES-in tikintisi ilə başlayacaq, sonrakı layihələrin gücü isə Qarabağda 200 MVt gücündə günəş stansiyasının tikintisi olacaq.

Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində ölkəmizdə bərpaolunan enerji ilə bağlı məsələyə münasibət bildirərək deyib: “İstər hidro, istər külək enerjisi sahəsində həm Gürcüstanda, həm də Azərbaycanda, o cümlədən Qarabağda böyük potensial var. Artıq qeyd etdiyim kimi, biz 25 qıqavatt enerjini istehsal etmək məqsədilə bərpaolunan enerji

sahəsində məşhur olan bir neçə əsas beynəlxalq şirkətlə müqavilə və anlaşma memorandumları imzalamışıq. Onun, təxminən, 500 meqavatı üçün artıq tikinti işləri gedir. 230 meqavatlıq gücün açılışını biz bir neçə ay ərzində planlaşdırırıq. 700 meqavatdan artıq günəş və külək enerjisi planıdır. Bir sözle, gələcəyimizin böyük üfüqləri var və biz hər zaman bir yerdə olmalıyıq”.

Onu da qeyd edək ki, ötən ilin dekabrında Buxarestdə Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya tərəfindən Avropa Komissiyası sədrinin iştirakı ilə “yaşıl enerji”nin ötürülməsinə dair saziş imzalanıb. Həmin saziş əsasında Azərbaycan Avropaya dənizdəki külək enerjisi stansiyalarından ötürmə xəttinin çəkıləcəyini təsdiqlənib. Bu ötürmə xəttinin bir hissəsinin Qara dənizin dibi ilə gedəcəyi qərar alınıb. Bununla bağlı hazırda respublikamızda texniki əsaslandırma prosesinə başlanılıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycanda iqtisadi cəhətdən əlverişli və texniki baxımdan

istifadəsi mümkün güclü bərpaolunan enerji mənbələri hesabına yeni elektrik stansiyalarının istifadəyə verilməsi nəticəsində hazırda ölkəmizin ümumi elektrik enerjisi istehsalı gücü 7954 meqavatla çatıb. Bununla da ötən il

müqayisədə 393 meqavat və ya 4,9 faiz artım yaranıb. Hazırda respublikamızda elektroenergetika sistemində ümumi gücü 6 min 642 meqavat olan 22 istilik elektrik stansiyası, ümumi gücü 1158 meqavat olan 30 su elektrik stansiyası, 37 meqavat gücündə bərk meşə tullantıları elektrik stansiyası, 63 meqavat gücündə 4 külək elektrik stansiyası, ümumi gücü 46 meqavat olan 8 günəş elektrik stansiyası və ümumi gücü 7,4 meqavat olan 3 hibrid elektrik stansiyası fəaliyyət göstərir. Su elektrik stansiyaları daxil olmaqla bərpaolunan enerji mənbələri üzrə elektrik stansiyalarının gücü 1312 meqavatdır ki, bu da ümumi istehsal gücünün, təxminən, 16,5 faizini təşkil edir.

Növbəti illərdə elektrik enerjisinin istehsal dinamikəsə artıq bərpaolunan enerji mənbələrinə əsasən formalaşacaq. Bunun üçün zəngin potensial, bərpaolunan enerjinin inkişafını prioritetləşdirən dövlət siyasəti, yeni qanunvericilik bazası və xarici investisiyaların cəlbı kimi bütün zəruri şərtlər mövcuddur.

XQ

Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin tərkib hissəsi olan M-1 Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun H.Z.Tağıyev qəsəbəsindən başlayaraq tikilən yeni hissəsi ölkəmizin nəqliyyat infrastrukturunun güclənməsində önəmli rol oynayacaq. 129 kilometr uzunluğunda olan magistralın qısa və sürət həddinin yüksək olması istifadəçilərə vaxtla yanaşı, yanacaqqa qənaət imkanı verəcək, eyni zamanda, respublikamızın tranzit daşımalarda iştirak imkanlarını genişləndirəcək, yüklərin çatdırılma müddətini azaldacaq, bölgədə turizmin inkişafına müsbət təsir göstərəcək.

Ödənişli yol tranzit daşımaları sürətləndirəcək

Nazirlər Kabinetinin 5 sentyabr 2023-cü il tarixli qərarı ilə adıçəkilən magistral ödənişli yol kimi müəyyənəşdirilib. Bundan sonra yoldan istifadə üzrə gediş tarifləri ilə bağlı Tarif (qiymət) Şurası tərəfindən müvafiq qərar qəbul edilib.

Beləliklə, M-1 Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun H.Z.Tağıyev qəsəbəsindən başlayaraq tikilən yeni avtomobil yolu üçün gediş tarifləri ƏDV ilə birgə minik avtomobilləri və kütəsi 3,5 tona qədər olan yük avtonəqliyyat vasitələri üzrə 1 kilometr üçün 9,3 qəpik (bütün yol üçün 12 manat), kütəsi 3,5 tondan

yuxarı olan yük avtonəqliyyat vasitələri və digər maşın-mexanizmlər üçün tarif isə 1 kilometr üçün 11,6 qəpik (bütün yol üzrə təxminən 15 manat) müəyyən edilib.

Avtobuslar üzrə isə bu yolun 1 kilometrı üçün tarif 7,8 qəpik səviyyəsində (bütün yol üçün 10 manat) müəyyən olunub. Qoşqulu və yarımqoşqulu nəqliyyat vasitələri, o cümlədən 3-4 oxlu və ya TIR-ların ödənişli yoldan istifadəsi üçün qiymət isə 1 kilometre 19,4 qəpik (bütün yol üçün 25 manat) hesablanıb.

XQ

Neft Fondunun büdcəsi gələn il 13 milyard manata çatacaq

Maliyyə Nazirliyinin məlumatına görə, Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) 2024-cü il üçün nəzərdə tutulan büdcəsinin gəlirlərinin 12 milyard 73 milyon manat, xərclərinin isə 12 milyard 862 milyon manat olacağı gözlənilir.

Məlumatla görə, bu, 2023-cü ilin təsdiq olunan proqnozları ilə müqayisədə müvafiq olaraq 26,1 faiz az və 8,5 faiz çoxdur.

Son nəticədə ARDNF-nin büdcəsində 788,7 milyon manat kəsir yaranmalıdır. Builki proqnoz 4 milyard 487,5 milyon manat profitidir.

XQ

Paytaxtda növbəti “Bizim həyət”in açılışı olub

Oktyabrın 20-də IDEA İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə təmirə ehtiyacı olan həyətlərin abadlaşdırılmasına yönəlmis “Bizim həyət” layihəsi çərçivəsində yenilənən növbəti həyət sakinlərin istifadəsinə verilib.

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva həyətin açılışında, o cümlədən tədbir zamanı keçirilmiş kütləvi ağacəkməyə iştirak edib.

Yenilənmiş növbəti həyət Binaqədi rayonu, Həmzə Babaşov küçəsi 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21 ünvanında 3000 nəfər sakinin yaşadığı çoxmərtəbəli binaları əhatə edir.

Abadlaşdırılan növbəti həyətdə fiziki məhdudiyyətli və sağlamlıq imkanları zəif olan insanların

rahat hərəkəti nəzərə alınib, bütün yaş qrupları üzrə uşaqların əyləncəli vaxt keçirməsi üçün şərait yaradılıb.

Sakinlərin istək və maraqları nəzərə alınaraq, həyətdə yeni işıqlandırma dirəkləri, müşahidə kameraları quraşdırılıb, binaların fasad və blokları tam təmir olunub, asfalt və dam örtüyü yenilənib, elektrik sistemi yenidən qurulub.

XQ

XİN-də ABŞ Dövlət katibinin köməkçisinin müavini ilə görüş

Oktyabrın 20-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ABŞ Dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisinin müavini Coşua Hakla görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan və ABŞ arasında əməkdaşlıq məsələləri, habelə postmünaqişə dövründə regional vəziyyət, Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesinin perspektivləri müzakirə olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov hazırda regionda mövcud vəziyyət barədə qarşı tərəfi ətraflı məlumatlandıraraq, Azərbaycan tərəfindən görülmüş antiterror tədbirləri nəticəsində 30 illik işğal dövrünün qalıqları və əsas təhdid mənbəyi olan erməni silahlı qüvvələrinin və separatçı rejimin mövcudluğuna son qoyulmasının əhəmiyyətini vurğulayıb.

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması, habelə Qarabağ bölgəsində yaşayan erməniəsilli sakinlərin reinteqrasiya prosesinin qarşısında duran ən böyük

məsələlərdən birinin aradan qaldırıldığı bildirilib.

Nazir bölgədə sülh üçün yaranmış hazırkı şəraitdə ölkəmizin hər zaman olduğu kimi, sülh gündəliyinin irəli aparılmasında qərarlı olduğunu, bu xüsusda beynəlxalq ictimaiyyətin də konstruktiv mövqeyinin vacibliyini qeyd edib.

Həmin gün xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya Federasiyasının xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında telefon danışığı olub.

Telefon danışığı zamanı

tərəflər iki ölkə arasında əməkdaşlıq gündəliyi üzrə mövcud perspektivlər, Azərbaycan–Ermənistan normalaşma və sülh prosesi, habelə bölgədəki cari vəziyyət barədə müzakirə aparıblar.

Regionda sülh və sabitliyin təmin olunması, Azərbaycan və Ermənistan arasında bərabər və qarşılıqlı hörmətə əsaslanan davamlı sülhün bərqərar edilməsi istiqamətində göstərilən səylərin davam etdirilməsinin, bu gün bölgədə yaranmış tarixi imkanın əldən verilməməsinin vacibliyi vurğulanıb.

XQ

Ceyhun Bayramov Avropa ölkələri səfirlərini sülh prosesi barədə məlumatlandırır

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avropa ölkələrinin Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərləri ilə görüşüb, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh və normalaşma prosesindəki mümkün inkişaf perspektivlərini müzakirə edib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Avropa ölkələri arasında münasibətlərin cari vəziyyəti və perspektivləri, Azərbaycanın son antiterror tədbirlərindən sonra

regional vəziyyətdən danışılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov ölkəmizin 10 noyabr Üçtərəfli Bəyannatının imzalanmasından bəri müxtəlif platformalarda öz

suveren ərazilərində qanunsuz Ermənistan silahlı qüvvələrinin mövcudluğu məsələsinə dəfələrlə qaldırdığını, bunun əsas təhdid mənbəyi olduğunu xatırladaraq, ölkəmizin 19-20 sentyabr tarixlərində həyata keçirdiyi legitim antiterror tədbirlərinin bölgədə sülh və sabitlik üçün əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan Prezidenti tərəfindən ölkəmizin Qarabağ bölgəsində yaşayan erməniəsilli sakinlərin təhlükəsizliyi, habelə dil və mədəni hüquqlarına zəmanət verilməsinin bildirildiyi, bu məqsədlə reinteqrasiya portalında qeydiyyatlı həyata keçirilən qeyd olunub.

C.Bayramov Azərbaycan və Ermənistanın öz müstəqilliklərini bərpa etməsindən bəri regionda sülh üçün unikal tarixi imkanın yarandığını bildirib.

XQ

Hərbi əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə edilib

Azərbaycan Respublikası ilə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Krallığının Müdafiə nazirlikləri arasında “6-cı Qərargah danışqları”na dair görüş keçirilib.

Görüşdə, əsasən, təhlükəsizlik məsələləri, ikitərəfli hərbi əməkdaşlığın cari vəziyyəti və

perspektivləri barədə müzakirələr aparılıb. Humanitar sahə, eləcə də minatəmizləmə təd-

birləri üzrə keçiriləcək təlim və treninqlərə töhfə məsələləri haqqında danışılıb. Tərəflər birgə hərbi əməkdaşlığın bundan sonra da hər iki tərəf üçün faydalı olacağına əminlik ifadə ediblər.

XQ

Milli Məclisdə

Yenə ikili standart, yenə də qərəzli mövqe

Azərbaycanın əleyhinə qəbul edilən qətnamələr plenar iclasda “kağız parçası” adlandırıldı

Dünən Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə Mili Məclisin payız sessiyasının növbəti plenar iclası keçirildi. Gündəliyin təsdiqindən sonra deputatlar cari məsələlərdən danışdılar. Çıxış edənlər son vaxtlar bir sıra ölkələrin parlamentlərində respublikamız əleyhinə qəbul olunmuş qərəzli qətnamələri kəskin tənqid etdilər.

Sonra S.Qafarova gündəliyə 12 məsələ daxil edildiyini bildirdi. Dedi ki, ilk 9 məsələ ikinci oxunuşda daxil olan qanun layihələridir. Həmin sənədlərin müzakirəsi zamanı birinci oxunuşda səsləndirilən təklif və rəylər komitə iclaslarında yenidən müzakirə olunub və əksəriyyəti qəbul edilib.

Qanun layihələri səsə qoyularaq qəbul edildi. “Dövlət ehtiyatları haqqında” və “Aviasiya haqqında” qanun layihələri birinci oxunuşda müzakirəyə təqdim edildi.

“Aviasiya haqqında” yeni qanun layihəsində təhlükəsizliyin gücləndirilməsi, icazələrin verilməsinin sadələşdirilməsi və şəffaflaşdırılması, hər kəs üçün bərabər imkanların yaradılması və ədalətli rəqəbatın təmin edilməsi məqsədlərinin daha da gücləndirilməsi öz əksini tapıb. Layihədə aviasiya sahəsində dövlətin əsas məqsədi müəyyən edilib və vəzifələrə yeni müddəalar artırılıb.

Çex Respublikası Senatının regionumuzda baş verən proseslərə dair qəbul etdiyi qeyri-obyektiv, mövcud reallıqları təhrif edən qətnaməsi təəssüf doğurur. Azərbaycan–Çexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu olaraq, bu qərəzli qətnaməyə qəti etirazımızı bildiririk.

Bu sözlər Azərbaycan–Çexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun bəyannatında yer alıb.

“Təəssüflər olsun ki, bəzi Avropa ölkələrinin, xüsusilə, Avropa Parlamentindəki destruktiv qüvvələrin təsiri və təzyiqi Azərbaycana qarşı bu cür qeyri-obyektiv addımların atılmasına və sənədlərin qəbul edilməsinə rəvac verir. Bu fakt, öz-özlüyündə həmin sənədlərdə irəli sürülən iddiaların nə dərəcədə əsassız olduğunu bariz şəkildə nümayiş etdirir.

Azərbaycan–Çexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu olaraq, Çex Respublikası Senatının qəbul etdiyi bu qətnaməni bir daha qətiyyətlə rədd edirik,” – deyərək bəyannatda bildirilir.

Azərbaycan–Avstriya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu da Avstriya Parlamentinin 19 oktyabr tarixli birtərəfli, regionda baş verən hadisələri obyektiv əks etdirməyən, beynəlxalq hüquq normalarına və beynəlxalq aləmdə Avstriyanın neytral mövqeyinə zidd olan bəyannatına qəti etirazını bildirib.

Əliqismət BƏDƏLOV
XQ

Britaniya Parlamentində Azərbaycana mina çağırışı

Britaniya Parlamentində Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə dair müzakirələr keçirilib.

Müzakirələr zamanı çıxış edən Britaniya Parlamentinin üzvü, Partlayıcı Qurğulardan Qaynaqlanan Təhdidlər üzrə parlament qrupunun sədri Metyu Offord humanitar minatəmizləmə və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə dair iki dəfə Bakıda konfransda iştirak etdiyini bildirib və Azərbaycanda həyata keçirilən minatəmizləmə fəaliyyəti ilə yerində tanış olduğunu vurğulayıb.

O, ərazilərin mindən təmizlənməsinin təkcə mövcud Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olunması deyil, bir sıra digər sahələrdə də müsbət nəticələrin əldə edilməsinə göstərdiyi təsiri nəzərə alaraq, Britaniya hökumətinə, Azərbaycanın humanitar minatəmizləmənin BMT tərəfindən

18-ci Dayanıqlı İnkişaf Məqsədi elan edilməsi ilə bağlı təşəbbüsünə dəstək verməyə çağırış edib.

Qeyd edək ki, Metyu Offord 2022-ci ilin

may ayında Ağdama səfər edib və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycanın minatəmizləmə fəaliyyəti ilə yaxından tanış olub.

Sosial xəbərlər

Azərbaycan – Türkiyə sosial xidmət əməkdaşlığı genişlənir

Türkiyə Respublikasının Ailə və sosial xidmətlər naziri xanım Mahinur Özdemir Göktaşın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə səfəri çərçivəsində 1 sayılı DOST Mərkəzində göstərilən xidmətlərlə tanış olub.

Sonra Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikasının Ailə və Sosial Xidmətlər Nazirliyi arasında 2024–2025-ci illər üzrə Fəaliyyət Planı imzalanıb.

Sənəddə uşaqların sosial müdafiəsi və onlara göstərilən qayğı xidmətləri, hassas qrupların əmək bazarına inteqrasiyası, qadınların məşğulluğu, himayədar ailə, aktiv yaşlanma və s. sahələrdə əməkdaşlıq istiqamətləri üzrə həyata keçiriləcək tədbirlər əksini tapır.

Özbəkistan ölkəmizin DOST təcrübəsini öyrənir

DOST Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Fərid Məmmədovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Özbəkistanda səfərdə olub. Məqsəd DOST konsepsiyasını tanıtmaq, həmçinin bu sahədə özbəkistanlı həmkarlarla təcrübə mübadiləsi aparmaqdır.

Özbəkistan Respublikasının Prezidenti yanında Milli Sosial Müdafiə Agentliyində keçirilən görüşdə F.Məmmədov DOST konsepsiyası, “bir pəncərə” modeli ilə xidmətin təşkili prinsipləri, bu sahədə fəaliyyətin nəticələri və sosial xidmətlər sahəsində əhəmiyyəti barədə məlumat verib.

Xatırladaq ki, Azərbaycanda sosial sahədə son illərdə əldə olunan uğurlu təcrübənin öyrənilərək tətbiqinə maraq göstərən ölkələrdən biri də Özbəkistandır.

Zərifə HÜSEYNOVA
XQ

Redaksiyamızın qonağı

Görkəmli şair-dramaturq “Xalq qəzeti”ndə

“Xalq qəzeti”nin çoxillik dostlarından, fəal müəlliflərindən biri – görkəmli şair-dramaturq, ictimai-siyasi xadim Hidayət Orucov bugünlərdə redaksiyamızın qonağı oldu.

Zəngin bədii yaradıcılığı, səmərəli ictimai fəaliyyəti ilə Azərbaycan cəmiyyətinə geniş şöhrət və böyük nüfuz qazanmış ziyalıya “xoşgəldiniz” deyən baş redaktor Əflatun Amaşov bildirdi:

– Hidayət Orucov daim redaksiyamızla əlaqə saxlayır. Müdrik ziyalı, ustad qələm sahibi imkan düşdükcə qonağımız olur, faydalı məsləhətləri ilə yaradıcı prosesə əlavə mövzu və ahang gətirir. Onun ayrı-ayrı əməkdaşlarla dostluğu və daimi əlaqələri də ümumi işimizə kömək olur. Hidayət müəllim Dövlət müşaviri, Dini İşlər üzrə Dövlət Komitəsi sədri, səfir işlədiyi dövrdə həyata keçirdiyi tədbirlərin “Xalq qəzeti”ndə işıqlandırılmasına müstəsna önəm verib, birgə fəaliyyətin səmərəli olmasına çalışıb.

Gənclik illərindən İrəvanda erməni millətçiliyinin acısını dadmış və bu beləyə qarşı daim mübariz olmuş Hidayət Orucov xəyanətkar qonşunun düşmənçilik əməlləri barədə ardıcıl olaraq qəzetimizdə çıxışlar edib. Onun son illərdə qəzetimizə verdiyi müsahibələr böyük maraqla qarşılanıb. Sevimli dostumuzun yaşının ahıl çağında yaradıcılıq söhbəti aparmaq üçün redaksiyamıza gəlişi bizi ürkədən sevindirir. Onun bu sevgi-sayğısını Azərbaycan ziyallığının qəzetimizə dost münasibətinin ifadəsi kimi qəbul edirik.

Çıxış edən əməkdaşlar Hidayət müəllimin məsul vəzifələrdə çalışdığı dövrlərdə daim qəzetimizlə fəal əməkdaşlıq etməsini məmnunluqla yada saldılar. Müstəqil-

liyin ilk illərində ölkənin 70 illik gündəlik avanqard qəzetini sıradan çıxarmağa çalışanlara qarşı Hidayət müəllimin sərt mövqeyi, qəzetin fəaliyyətini davam etdirməsini dəstəkləməsi isə minnətdarlıqla qeyd edildi. Medianın cəmiyyətdə rolunu kifayət qədər yüksək qiymətləndirən bu rəhbər işçinin və yaradıcı ziyalının səfərlərində həmişə qəzetimizin əməkdaşlarını özü ilə aparması, tamaşalarının premiyasında onları yanında oturtması kimi səmimi münasibət xoş xatirələrlə yadda qalıb.

Hidayət Orucov doğulub-böyüdüğü Qərbi Zəngəzurun Maralzəmin kəndində orta məktəbdə təhsil aldığı illərdən qəzetimizin oxucusu olduğunu, o vaxtdan həmişə bu nəşri ölkənin ictimai-siyasi gündüzü kimi daim izlədiyini söylədi. O bildirdi ki, rəhbər işlərdə çalışdığı illərdə həmişə “Xalq qəzeti”onun stolunun üstündə olub, hətta səfir kimi ölkədən uzaqda yaşadığı zaman hər şəhər işə qəzetimizin internet versiyasını tam nəzərdən keçirməklə başlayıb: “Xalq qəzeti” xalqın maraqlarını müstəqil dövlətimizin siyasəti ilə ən optimal şəkildə əlaqələndirməkdə bütün mediamıza örnəkdir. Bu qəzetin ən kiçik yazısından tutmuş bütöv nömrəsindəkə bütün materiallar bu prizmadan əks olunur. “Xalq qəzeti” orta bir oxucunun gündəlik informasiya tələbatının ən ciddi kəsimini dolğun ödəyir”.

Qonaq son bir ildə qəzetimizdə baş vermiş əsas dəyişikliyi – ümumi təbliğat-

dan obyektiv informasiyaya və konkret təhlilə, aktualılıqla yanaşı, geniş təşviqatçılığa keçdi yüksək dəyərləndirdi. O, ana dilinin təmizliyinin qorunması və onun zəngin ifadəliliyinin təmin edilməsində qəzetin ciddi, dəyişməz mövqeyini və fəal rolunu da qeyd etdi.

Hidayət müəllim Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi, ölkəmizdə “Heydər Əliyev ili” ilə bağlı qəzetin verdiyi müxtəlif səpkili, çoxsaylı materiallardan ayrıca söhbət açdı. Ədib bildirdi ki, Ulu öndərin rəhbərliyi altında çalışmış sabiq rəhbər işçilərin onunla bağlı qəzetdə dərc olunan silsilə yazıları, açıqlamaları dünya miqyaslı siyasətçi və dövlət xadiminin mükəmməl obrazının çağdaş oxuculara çatdırılmasında olduqca önəmlidir. Belə yazılar xalqımızın ulu oğlunun zəngin biqrafiyasına işıq tutur, onun misilsiz fəaliyyətinin arxa planındakı bir çox dəyərli məqamlarını gündəmə gətirir.

Yazıçı-dramaturq erməni müllətçilərinin zaman-zaman qüdrətli dövlət xadimi, milli lider Heydər Əliyevdən necə çekindikləri, onun siyasi meydanında olduğu dövrdə sakitcə qınlarını çəkmələri ilə bağlı maraqlı məqamlara toxundu. Qonaq bu barədə, ümumiyyətlə, Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında işlədiyi dövr barədə xatirə və zəngin təəssüratını qəzetimizdə çap etmək niyyətini açıqladı.

Şair-dramaturq sonda kollektivimizə yeni uğurlar arzuladı, həyatının ən önəmli hadisələrinin əks olunduğu, bəzi epizodlarının qəzetimizdə dərc edildiyi irihəcmli “Burdan bir atlı keçdi” xatirələr kitabını redaksiyamıza hədiyyə etdi.

Tahir AYDINOĞLU
XQ

Mingəçevir – “Nur şəhəri”

“Azərenerji” ASC-nin, Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin və Mingəçevir Dövlət Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə “Nur şəhəri”nin 75 illiyinə və 20 Oktyabr Energetiklər Gününe həsr olunmuş konfrans keçirilib.

qeyd edib ki, Ümummilli liderin təşəbbüsü ilə 1976-cı ildə Mingəçevirdə böyük elektrik stansiyasının təməli qoyulmuş, 1981-ci ildə isə Heydər Əliyevin şəxsən iştirakı ilə stansiyanın 1-ci blokunun açılışı olmuşdur. Həmin vaxtdan “Nur şəhəri” nəinki Azərbaycanın, ümumiyyətlə, Qafqazın əsas enerji mərkəzinə çevrilmişdir.

Şəhər rəhbəri Prezident İlham Əliyevin bu siyasəti uğurla davam etdirdiyini bildirib. Mingəçevirdə bu ilin fevralında dövlət başçısı yeni stansiyanın təməlini qoyub. Bütün bu uğurlar Azərbaycanın müstəqillik tarixinin, energetikamızın şərəfli səhifəsidir.

Mingəçevir Dövlət Universitetinin rektoru Şahin Bayramov da peşə bayramlarını istehsalat nailiyyətlə-

Toplantını giriş sözü ilə açan Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası MMC-nin direktoru Təhmasib Hüseynov energetikləri peşə bayramları münasibəti ilə təbrik edib. Sonra energetika gününə həsr olunmuş videoçarx nümayiş olunub. “Azərenerji” ASC-nin idarə rəisi Səməd İslamov “Azərenerji” ASC-nin prezidenti Baba Rzaevinin konfrans iştirakçılarına təbriklərini çatdırıb.

Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı İlham İsmayilov Azərbaycan energetikasının inkişafında xüsusi xidmətlər göstərən Ulu öndər Heydər Əliyevin Mingəçevirə daimi diqqət və qayğısından danışıb. O

ri ilə qeyd edən energetikləri təbrik edib. Sonra MDU-nun energetika kafedrasının müdiri, dosent Ülker Aşurova “Azərbaycanın müstəqil elektrik enerjisi sənayesinin qurulmasında Ümummilli lider Heydər Əliyevin tarixi xidmətləri”, Ankara Qazi Universitetinin professoru Camal Yılmaz “Enerjinin müasir cəmiyyətin inkişafına və mədəniyyətinə təsiri” mövzusunda məruzələrlə çıxış ediblər.

Konfransda bir qrup energetikə “Azərenerji” ASC-nin fəxri fərmanları təqdim olunub.

İlqar HƏSƏNOV,
XQ-nin bölgə müxbiri

Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclası

Oktyabrın 20-də Məzahir Pənəhovun sədrliyi ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) iclası keçirilib.

MSK Katibliyinin Media və kommunikasiya şöbəsinə bildiriblər ki, iclasda bəzi seçki dairələri üzrə dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişikliklər edilməsi məsələsinə baxılıb. Aparılan müzakirələrdən sonra 9 saylı Binəqədi ikinci, 24 saylı Nizami birinci, 25 saylı Nizami ikinci, 27 saylı Sabunçu ikinci, 29 saylı Sabunçu dördüncü, 35

saylı Xətai üçüncü və 50 saylı Abşeron üçüncü seçki dairələri dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişikliklər olunub.

Media nümayəndələrinin iştirak etdikləri iclasda, həmçinin cari məsələlərə baxılıb.

XQ

Türkiyənin F-16 təyyarələri Azərbaycanda

Türkiye Respublikasının yaradılmasının 100-cü ildönümü münasibətilə ölkəmizdə keçiriləcək “Mustafa Kamal Atatürk – 2023” birgə taktiki təliminə hazırlıq məşqləri davam edir.

Təlimdə iştirak etmək üçün Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələrinin (HHQ) F-16 təyyarələri dünən ölkəmizə gəlib.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun (ƏÜO) təlimə cəlb olunan bölmələri daimi dislokasiya məntəqələrini tərk edərək ərazidə yerdəyişmə etməklə texnikanın döyüş tətbiqinə hazırlanması üzrə normativləri icra ediblər.

İki qardaş ölkənin hərbi qulluqçu-

larının, döyüş texnikası və aviasiya vasitələrinin cəlb edilməsi ilə 23–25 oktyabr tarixlərində keçiriləcək birgə təlimdə əsas məqsəd qoşunların qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyətləri zamanı döyüş uzlaşmasının təmin edilməsi, idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, təcrübə mübadiləsi və şəxsi heyətin peşəkarlığını daha da artırılmasıdır.

XQ

Zəngilanlılar Şəhər Gününü sevinc və qürurla qeyd etdilər

Ağalı kəndinə köçürüləcək 33 ailəyə açarlar təqdim edildi

Dünən zəngilanlılar Zəngilan Şəhəri Gününü ilk dəfə sevinc və qürurla qeyd etdilər. Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin bu il iyulun 31-də imzaladığı sərəncama əsasən, hər il oktyabrın 20-si Zəngilan Şəhəri Günü elan edilib. Bu əlamətdar gün Zəngilan şəhərinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalından azad edilməsi şərəfinə təsis edilib.

2020-ci il oktyabrın 20-də Zəngilan şəhəri ilə yanaşı, rayonun Havalı, Məmmədbəyli, Şərifan, Muğanlı kəndləri və Həkəri qəsəbəsi işğaldan azad edilib, həmin ərazilərə şanlı Azərbaycan bayrağı sancılıb. Zəngilan rayonunun işğaldan azad edilməsi Vətən müharibəsinin gedində ən uğurlu əməliyyatlardan biri oldu. Bununla Azərbaycan-İran sərhədi tam bərpa edildi və işğal altında qalmış 132 kilometr ordumuzun nəzarətinə keçdi.

Artıq Zəngilanın azadlığa qovuşmasından 3 il keçir. Yer üzündən silinmiş Zəngilan şəhəri Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı çərçivəsində yenidən qurulur. Azərbaycanda ilk “Ağılı kənd” layihəsi Zəngilan rayonunda həyata keçirilib. 2023-cü ilin 27 may tarixində, Azərbay-

can xalqının müstəqillik günü ərəfəsində rayonun Ağalı kəndinə köçürüləcək ailələr mərhələsi üzrə açılış mərasimi keçirilib. Birinci mərhələdə Yeni Ağalı kəndinə 41 ailə köçürülüb. Bu ailələr 29 il həsrətində olduqları doğma ata-baba torpağına geri dönmənin sevincini yaşadı. Hazırda Ağalıda 133 ailə yaşayır. Yaxın günlərdə bu ailələrin sayı artacaq.

Zəngilan Şəhəri Günündə Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində növbəti mərhələdə Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə köçürüləcək ailələr arasında mənzillərin püşkatması keçirildi. 33 ailənin (177 nəfər) 10-u üçotaqlı, 15-i dördotaqlı, 8-i beşotaqlı fərdi yaşayış evinin açarlarını qəbul etdi. Həmin ailələr indiyədək

Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, Abşeron rayonu ərazisində müvəqqəti məskunlaşma yerlərində yaşayıblar.

Onlar doğma yurda qayıdışla bağlı çox böyük sevinc hissi keçirdiklərini qeyd etdilər. Yaradılan şəraitə, məcburi köçkünlərə göstərilən diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya dərin minnətdarlıqlarını bildirdilər. Zəngilan köçkünləri tezliklə Ağalı kəndinə yola salınacaqlar.

Hazırda Zəngilanda yeni yaşayış binaları tikilir. 2025-ci

ildə şəhərin ilk sakinləri doğma yurda qayıdacaqlar.

Zəngilan Şəhəri Günü daha bir hadisə ilə yadda qalıb. Hərbiçilərin iştirakı ilə yürüş təşkil olunub. Əvvəlcə Zəngilan Şəhidlər xiyabanı ziyarət edilib. Vətənimizin azadlığı uğrunda canından keçən əziz şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

P.ƏFƏNDİ
XQ

Ali təhsil sistemində innovasiyalar

Elm və Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü, Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi və Bakı Dövlət Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə ali təhsil müəssisələri və elmi-tədqiqat institutları rəhbərlərinin görüşü keçirilib.

Toplantını açıq elan edən BDU-nun rektoru Elçin Babayev qloballaşan dünyada ali təhsil sistemində innovasiyaların tətbiqi ilə bağlı yeni yanaşmalardan danışdı. O qeyd edib ki, hər bir ölkənin ictimai, siyasi, iqtisadi, hərbi təhlükəsizliyində milli kadrların danılmaz rolu var. Odur ki, zamanın çağırışlarına cavab verilməsi baxımından bu tədbir mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Ülker Səttarova da tədbirin önəminə diqqət çəkərək, ali təhsilin elmsiz mümkün olmadığını

vurğulayıb. O, rəhbərlik etdiyi qurumun ölkədə elm və təhsilin daha da inkişaf etdirilməsi, elmin maliyyələşməsinin mexanizmləri üzərində çalışdığını diqqətə çatdırıb.

BDU-nun məzunu hazırda Türkiyənin Bilkent Universitetinin professoru, Nanotexnologiya Elmi Mərkəzinin baş elmi işçisi olan fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi Əmirulla Məmmədov tədbirdə "XXI əsrə Azərbaycanın ali təhsil sistemi və innovasiyalar" mövzusunda məruzə edib.

Ölkəmizdə ali təhsilin bu günü və gələcəyini dəyərləndirən nətiq bildirib ki, təhsil cəmiyyətin yenidən formalaşdırılmasının ən güclü vasitəsidir. Yenilikləri öyrənməyimizə, dünyanı daha yaxşı anlamağımıza və gələcəkdə inkişaf imkanımızın yüksəlməsinə gedən yol bilavasitə təhsildən keçir.

Professor ABŞ, Böyük Britaniya, Avstraliya, Kanada, Yeni Zelandiya, İrlandiya və İsveç kimi ölkələrin təcrübələrini misal gətirərək qeyd edib ki, universitetlərin elmi fəaliyyəti əsas nüfuz göstəriciləridir. O, dünyadakı təhsil tipləri və müasir universitet modelləri haqqında fikirlərini diqqətə çatdırıb, Azərbaycanın ali təhsil sisteminin daha da inkişaf etməsi ilə bağlı təkliflərini səsləndirib. Azərbaycanda 4 fərqli universitet modeli yaratmağı təklif edən alim deyib ki, xüsusi statusu, fərqli büdcəsi və muxtariyyəti olan Dövlət Əhəmiyyətli Tədqiqat Universitetinin (DƏTU) yaradılması ali təhsilin inkişafına töhfə verə bilər.

Tədbirdə Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev, Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun direktoru İradə Hüseynova, Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun direktoru Vəqif Abbasov, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının Aparat rəhbəri Gülarə Tağızadə, Sumqayıt Dövlət Universitetinin rektoru Rufət Əzizov, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin prorektoru Nəman Muradlı, Aşqarlar Kimyası İnstitutunun direktoru Vəqif Fərzəliyev, Dövlət Gömrük Komitəsi Akademiyasının rektoru Qulu Novruzov mövzu ilə bağlı fikirlərini bildirdilər.

XQ

Türk dünyası poeziya çələngi

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin "Natəvan" klubunda "Türk dünyası info" İctimai Birliyinin layihələri çərçivəsində nəşr olunmuş 6 poeziya antologiyasının təqdimatı keçirilib.

Yazıçılar Birliyinin katibi Elçin Hüseynbəyli mərasimi giriş sözü ilə açaraq layihənin rəhbəri, şair-publisist Dəyanət Osmanlının tərtibatında işıq üzü görən almanaxların böyük məsuliyyətlə ərsəyə gətirildiyini, ədəbi-mədəni mühitimizin təbliğatı baxımından mühüm önəm daşıdığını bildirdi.

Dəyanət Osmanlı QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə yardımı ilə buraxılmış toplular üzərində aparılan iş, şeirlərin mövzusu və ideya yö-

nümü barədə ətraflı məlumat verdi. Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi Knyaz Aslan, filologiya elmləri doktoru Bədirxan Əhmədov və başqaları "Türk dünyasında Azərbaycan", "Zəfər duyğuları", "Cəngəlliklər" və s. adlarla buraxılan kitabların bədii-estetik xüsusiyyətlərini diqqətə çatdırdılar.

P.ƏMİRCANOV
XQ

“Dünyanı sənət xilas edəcək”

Keyli vaxtdır ki, Beynəlxalq Aktivist Sənətçilər Birliyi rəsm komitəsinin sədri, tanınmış rəssam Nəvai Mətinin ideya müəllifliyi ilə ölkəmizdə “Yurdumuz qarış-qarış gözək” layihəsi həyata keçirilir. Sənət yürüşünün əsas şüarı “Dünyanı sənət xilas edəcək”dir.

Aksiya qoşulan rəssamlar ölkəni gözib, açıq havada təbiət eskizləri çəkirlər. Yoldan keçənlər ayaq saxlayıb sənətkarlarla tanış olur, yaranan rəsm əsərləri ilə maraqlanırlar. Nəvai Mətinin dediyinə görə, bu aksiyanın məqsədi rəngkarlığı tamaşaçıya tanıtdırmaqdır: “Qoy, sənət onların ayağına getsin və onları özünə cəlb etsin”.

Hələlik, son səfərləri Xızı

insanların təsəvvüründə bir rəssam obrazı vardı – uzun saçlı, saqqallı. Atam istəmədi ki, onun da oğlu o görkəmdə olsun. 8-ci sinifdən sənədlərimi gizlətdilər ki, Əzizim Əzimzadə adına Rəssamlıq məktəbinə gətməyim. Amma mən 10-cu sinfi bitirəndə sənədlərimi də götürüb evdən qaçırdım”.

Rəssam olmaq arzusunun həyata keçirmək üçün gənc

gülərək: – Sən elə rəssamsan, bir 3 yazım, get”, – dedi.

Rəssamlığa doğru getdiyi yolda Nəvai Mətinin qarşısına xeyirxah insanlar çıxıb, şansı açıq olub: “Ədəbiyyat imtahanının gedişatında qapı açıldı və rektorla Mərkəzi Komitənin katibi Heydər Əliyev girdi içəri. Baxdı uşaqlara, soruşdu ki, bunlar hansı sənətdən imtahan verir? Rektor Afət Qurbanov dedi ki, rəssamlıqdan, yoldaş Əliyev. Dedi bunlardan dərin imtahan götürməyin, hamısını qəbul edin. Mənim mövzum “Böyük dayaq” əsərində Rüstəm kişi obrazı idi, yazdım keçdim”.

İnstitutu bitirəndən sonra müxtəlif vəzifələrdə çalışıb, amma rəssamlıq, özünün dediyinə görə, ona rahatlıq verməyib və qayıdıb fırçadan, kətdandan bərk yapışıb. Deyir, peşəmlə həyatımı qurmuşam, narazı deyiləm.

Nəvai Mətin uzun müd-

dət Türkiyədə çalışıb, əksər şəhərlərdə sərgiləri keçirilib. Bakıdakı emalatxanarı 2016-cı ildə yaradıb. Müəllimi Rais Rəsulzadə olub, onun emalatxanasında şagird olub. İndi özünün yetirmələri var. Bildiklərini gənclərə öyrətməklə məşğuldur. Bakının mərkəzindəki emalatxanasında “Sədat art” studiyası yaradıb və rəssamlığa həvəsi olan gənclərə bu sənətin sirlərini öyrədir. Məkan, həmçinin ədəbiyyat adamlarının sevimli söhbət-gahıdır. Emalatxanasında olduğumuz vaxt rəssamın həm əsərləri ilə, həm də tələbələri ilə tanış olduq. O, əsasən, portret və peyzaj janrında işləyir.

Əvvəldə bəhs etdiyimiz aksiya iştirakçıları isə Nəvai Mətinin rəhbərliyi ilə növbəti rayona səfərə hazırlaşdılar.

R.QURBANLI
XQ

rayonuna olub. Mikayıl Müşfiqin Ev Muzeyinin ətrafında Xızının gözəlliklərini kətana köçürməkləri orada yaşayan, ötüb keçən insanların böyük marağına səbəb olub.

Nəvai Mətinin özü də sənətə elə təbiətin qoynundan gəlib. Yəni, gözəlliklərə vurularaq onları kağıza, kətana köçürməyə başlayıb. Gələcəkdə rəssam olmağı arzulayıb. Amma, dediyinə görə, ailəsi onun rəssam olmağını istəməyib: “O vaxt

Nəvai instituta qəbul olunana qədər harada olduğunu ailəsinə bildirməyib: “İmtahanlarda ixtisasdan keçdim, fizikanı isə bilmirdim deyə, bileti çəkib boş səhifəni qoydum müəllimin qarşısına. Dedi: “Bir biletdə çək”. Mən də “Müəllim, onu da bilməyəcəm, fizikanı anlamıram”, – deyə cavab verdim və çantamda olan rəsmini ona göstərdim. Müəllim rəsme baxıb bəyəndi, qabiliyyətdən yaxşı qiymət aldığımı bilincə,

Tələbə rəssamlarımızın Tbilisi uğuru

Tbilisidə heykəltaraz tələbələr “Şəhər təəssüratı” adlı beynəlxalq sərgisi keçirilib. Ekspozisiya 3 ay əvvəl Gürcüstan Memarlar və Heykəltarazlar Assosiasiyasının təşkil etdiyi heykəltarazlıq festivalı çərçivəsində tələbələr arasında keçirilən müsabiqənin yekunlarına həsr olunub.

Müsabiqəyə Gürcüstan, Azərbaycan, Litva və digər ölkələrdən tələbələr əl işlərini təqdim ediblər. Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası layihədə 2 tələbə ilə təmsil olunub və hər ikisi uğur qazanıb. Nuriyə İsmayilova 1-ci yera, Zaur Qəhrəmanov isə 2-ci yerə layiq görüldü. Qaliblərə müvafiq olaraq qızıl və gümüş medalları, həmçinin pul mükafatları təqdim edilib.

Nuriyə İsmayilovanın dedikləri:

– Mən müsabiqəyə özümün diplom işim olan “Görüş” əsərini təqdim etmişdim. Müəllimlərim, xüsusilə də Xalq rəssamı, professor Fuad Salayev bu əsəri müsabiqəyə göndərməyimi tövsiyə etdilər. Çoxsaylı iştirakçılar arasında birinciliyi qazanacağımı heç düşünmürdüm. Məhz müəllimlərimin inamı və dəstəyi sayəsində bu uğura nail oldum.

Zaur Qəhrəmanov isə müsabiqədə qalib olan “Qarabağ atı” əsərini kompozisiya dərsi üçün ərsəyə gətirdiyini bildirib:

– Hörmətli rektorumuz, Xalq rəssamı Nətiq Əliyev bu işimi bəyənərək, bir qədər böyük formata salmağımı, obrazda olan dinamikanı, plastikani, həcmi qrafik formada verməyi məsləhət gördü. Nəticədə, həm yaradıcılıq üslubumu tapmış oldum, həm də bu əsər mənə beynəlxalq müsabiqədə qalibiyyət gətirdi. Bu uğur bizə növbəti beynəlxalq sərgilərdə, müsabiqələrdə iştirak etmək üçün stimül yaradırdı.

XQ

“Bir adamlıq şəhər”

"Qanun" Nəşrlər evi şair İlham Qəhrəmanın şeirlər kitabını çap edib. "Bir

Əməkdar mühəndis və publisist Asif Bəkirli "Kamilliyə doğru" adlı yeni kitabı nəşr olunub.

Kitab, ümumilikdə, iki əsas hissədən ibarətdir. 1-ci hissədə həyatla, vətənpərvərliklə, dəyərlərlə, gəncliklə, idarəetmə, liderlik, səriştə, dövlət və dövlətçilik, insan və insanlıqla bağlı baxış və düşüncələrini əks etdirən aforizmlər cəmlənib. 2-si hissədə isə müəllifin şeirləri ipə-sapa düzülüb.

Kitabda, həmçinin tanınmış ziyalıların Asif Bəkirliyə yaradıcılığı haqqında fikirləri yer alıb. SOCAR-ın Baş ofisinin İnsan Resursları Departamentinin rəisi vəzifəsində çalışan Asif Bəkirli, eyni zamanda, ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir. Elmi-publisistik fəaliyyətinə görə Türk Dünyası Araşdırmaçıları Beynəlxalq Elmlər Akademiyasının fəxri professoru adına, "Türk Dünyasının Fəxri Aydını Uluslararası Ödülü"nə, həmçinin Rusiya Federasiyası Yazıçılar İttifaqı Moskva şəhər təşkilatının A.S. Puşkin adına "Sözə və əmələ sədaqət" medalına layiq görüldü. Amma o, bədii-publisistik düşüncələrinin toplusu olan kitablarının çapını ən böyük mükafatı sayır.

Ə.DOSTƏLİ
XQ

Beynəlxalq həyat

Yaxın Şərq: sülhün
işırtıları görünür

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Qeyd edək ki, HƏMAS-ın 7 oktyabr-dakı qəfil hücumundan sonra 1400-dən çox İsrail vətəndaşı öldürülüb. Ən az, 4 min 834 nəfər yaralanıb və hospitalalara təxliyə edilib. HƏMAS yaraqlıları tərəfindən onlarla İsrail və xarici ölkə vətəndaşı girov götürülüb. Girovların bir çoxu qətlə yetirilib.

İsrail hərbciləri yaraqlıları cəzalandırmağa cəhd edirlər. Təəssüf ki, bu zaman dinc sakinlər arasında itkilər qaçılmaz olur. Son 14 gündə Qəzza zolağının havadan aramsız bombalanması nəticəsində 3 min 700-dən çox sakinin həyatını itirdiyi qeyd olunur. Onların arasında qoca, uşaq və qadınlar da az deyil.

Bu arada məlum olub ki, İsrail təhlükəsizlik qüvvələri axtarışda olan 80-dən çox şəxsi həbs edib. Bildirilib ki, Tulkkarma şəhəri yaxınlığında yerləşən "Nur əş-Şəms" qaçqın düşərgəsində keçirilən son əməliyyat nəticəsində 12-dən çox yaraqlı zərərsizləşdirilib, axtarışda olan 20-dən çox şəxs tutulub.

Məlumata görə, oktyabrın 20-də gecə saatlarında İudəya və Samariya şəhərlərində keçirilən əməliyyat zamanı da 47-si HƏMAS üzvü olmaqla, axtarışda olan 60 nəfər həbs edilib. HƏMAS rəsmiləri bu xəbərləri nə təsdiq, nə də təkzib ediblər.

HƏMAS-ın hücumları nəticəsində İsraildə ölən və itkin düşən xarici ölkə vətəndaşlarının siyahısı açıqlanıb. Oktyabrın 20-də mətbuatda dərc olunan siyahıdan məlum olub ki, ABŞ-nin 32, Ukraynanın 24, Fransa 22, Rusiyanın 21, Argentinanın 19 vətəndaşı yaraqlılar tərəfindən qətlə yetirilib. İsraildə ölən xarici ölkə vətəndaşlarının siyahısında daha 30 da çox ölkənin, o cümlədən Tailand, Almaniya, Böyük Britaniya, Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Çin və Macarıstanın da adları var.

ABŞ Yaxın Şərqdə hərbi əməliyyatların genişlənə biləcəyindən narahatdır və bunun qarşısını almaq üçün bir sıra addımlar atır. Vaşinqtonu ən çox İsrailin Qəzzada yerüstü hərbi əməliyyatlara başlaya biləcəyi ehtimalı endişələndirir. Bu, baş verərsə, münafişlər daha da ge-

niş coğrafiyaya yayıla bilər.

İsraildə keçirilən son rəy sorğularının nəticələrinə görə, respondentlərin 65 faizi İsrail hərbcilərinin Qəzzada təcili

suretdə yerüstü hərbi əməliyyatlar keçirməsini və yaraqlıları tamamilə məhv etməsini arzulayır. Rəyi soruşulanların 21 faizi buna etiraz edir. Qalanları isə bitərəf qalıblar.

ABŞ Prezidenti Co Bayden Yaxın Şərqdən Vaşinqtona qayıtdıqdan sonra HƏMAS-İsrail qarşıdurması ilə bağlı televiziya ilə xalqa müraciət edib. Dövlət başçısı 7 oktyabrda fələstinli yaraqlıların İsrail ərazisinə qəfil hücumunu kəskin pisləyib. Qeyd edib ki, ABŞ hökuməti hər zaman İsrailin yanında olub və bu gün belədir.

Prezident Bayden həmçinin vurğulayıb ki, o, tezliklə İsrailə və Ukraynaya böyük maliyyə yardımının göstərilməsi üçün Konqresə müraciət edəcək. Eyni zamanda qeyd edib ki, İsrail rəsmiləri ABŞ-da 11 sentyabr 2001-ci il baş verən dəhşətli terror aktı ilə bağlı "qəzəbli başla qəbul edilən" bəzi səhvləri təkrar etməməlidir.

Dünən BMT-nin baş katibi Antonio Quterreş Misirin Qəzza zolağı ilə sərhədəki "Rəfah" keçid məntəqəsinə gəlib. O, tərəfləri humanitar yardımın Qəzzaya çatdırılması üçün atşəks razı-

lığına gəlməyə çağırıb.

Misirdən söhbət düşmüşkən, qeyd edək ki, Böyük Britaniyanın Baş naziri Rişi Sunak da bu ölkədə səfərdədir. O, Təl-Əvivdən sonra dünən Qahirəyə gələrək Misir Prezidenti Əbdül Fəttah əs-Sisi ilə görüşərək, onunla münafişlərin genişlənməsinin qarşısını alınması yollarını müzakirə edib.

İsrail, öz növbəsində Livan ərazisindən "Hizbullah"-ın mümkün hücumundan ehtiyatlanır. Təl-Əviv buna görə dünən Livanla sərhədindəki Kırıyat Şomona şəhərindən əhalini təxliyə edib.

Son günlər bir çox ərəb ölkələrində İsrailə qarşı etiraz aksiyaları genişlənir. Dünən Bəhreynin paytaxtı Manamada nümayişçilər İsrail səfirliyinin binasını yandırılıb. Bildirilir ki, oktyabrın 20-nə keçən gecə bir qrup etirazçı İsrailin

diplomatik missiyanın binasına yanan məşəllər atıblar. Hücum zamanı missiyanın binasında əməkdaşlar olmayıb.

Bir sıra ölkələr isə Qəzza sakinlərinə əlavə maliyyə yardımı göstərmək qərarına gəliblər. Məsələn, Almaniya fələstinlilərə 50 milyon avro dəyərində təcili humanitar yardım göndərəcək. Bu barədə Almanyanın xarici işlər naziri Annalena Berbok Əmmanda İordaniyanın baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Ayman əs-Səfədi ilə keçirdiyi birgə mətbuat konfransında deyib.

Rusiya və Çin rəsmiləri HƏMAS-ı İsrailə hücumuna görə qınamaqdan imtina ediblər və münafişlərdə hər iki tərəflə əlaqə saxladıklarını bildiriblər. Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Yaxın Şərqdə sülhün olmamasında Birləşmiş Ştatlar hökumətini günahlandırıb.

Göründüyü kimi, Yaxın Şərqdə tərəflər arasında gərginliyin eskalasiyası baş verir və necə dəyərlər, üfəqdə kövrək sülhün belə ışırtıları görünür. Bundan isə hər iki tərəfdən ən çox sadə sakinlər əziyyət çəkir.

Məsaim ABDULLAYEV
XQ

“Bakı Şəhər Əsaslı Tikinti və Təmir” MMC
Bakı Dağ Yəhudilərinin Dini İcması üçün “Yəhudi Dini Mədəni
Mərkəzi” binasının tikintisi işlərinin satın alınması məqsədilə
TƏKLİFLƏR SORĞUSU ELAN EDİR

Lot – 1. Bakı Dağ Yəhudilərinin Dini İcması üçün “Yəhudi Dini Mədəni Mərkəzi” binasının tikintisi işlərinin satın alınması. Təkliflər sorğusu iştirakçılara təklif olunur ki, öz təkliflərini möhürlənib, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə, həmçinin elektron portal vasitəsilə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün prosedur iştirakçıları lazımi texniki və maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar. Təkliflər sorğusunda iştirak etmək istəyən təşkilatlar müəyyən məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra müsabiqə üçün təkliflərini təqdim edə bilərlər. (əlaqələndirici şəxs: Əhməd Məmmədovdan (telefon: 496-52-05) ala bilərlər: İştirak haqqı 500 manatdır.

İştirak haqqı heç bir halda qeri qaytarılmır. İddiaçılar iştirak haqqını aşağıdakı hesaba köçürməlidirlər: Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin “Bakı Şəhər Əsaslı Tikinti və Təmir” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti H/h- AZ22İBAZ38030019446253269215 VÖEN-1702563281 Kod- 805625 VÖEN- 9900001881 M/h- AZ03NABZ01350100000000002944 SWİFT-İBAZAZ2X

Məlgöndərenlər (podratçılar) tenderdə iştirak üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Məlgöndərenin (podratçının) tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rəkvizitləri.
2. Tender təklifinin qüvvədə olma müddəti zərflərin açılış tarixindən sonra azı 30 bank günü ərzində olmalıdır.
3. Tender təklifinin təminatı tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən sonra azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır.
4. Tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı.
5. Məlgöndərenin (podratçının) son bir ildəki (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərsə, bütün fəaliyyəti dövründəki) maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən təqdim edilmis arayış.
6. Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə aid yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının

Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi hallarının mövcud olmaması barədə arayış.

7. İddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq edilmiş maliyyə hesabatının surəti.

8. İddiaçının mikro, kiçik və orta sahibkarlıq meyarlarına uyğun olması haqqında sənəd (Statistika Komitəsindən).

9. Satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsi barədə sənəd.

10. Öz əmlakından sərbəst və məhdudiyyətsiz istifadə etmək imkanı, habelə ödəmə qabiliyyəti olması barədə sənəd.

11. İşin icrası üçün müqavilə imzalayacağı subpodratçı barədə məlumatlar (subpodratçı cəlb edəcəyi təqdirdə).

12. Müvafiq fəaliyyət növünə aid lisenziya.

İxtisas uyğunluğu sənədləri:

a) Məlgöndərenin müvafiq sahədə peşəkarlığı və təcrübəsi.

b) Məlgöndərenin texniki imkanları.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dil-dəki təkliflər sorğusu sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). İddiaçılar təkliflər sorğusu ilə bağlı sualları satın-alınan təşkilata ünvanlaya bilərlər. Təkliflər sorğusu proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar öz təkliflərini əsas şərtlər toplusunda göstərilən müddəalara uyğun hazırlamalı, təkliflər sorğusunda iştirak üçün sənədləri qapalı, möhürlənib imzalanmış ayrı-ayrı ikiqat zərflərdə 3 noyabr 2023-cü il saat 17.00-dək Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Nəcəfqulu Rəfiyev küçəsi 17 nömrəli ünvana, həmçinin elektron portal vasitəsi ilə (əlaqələndirici şəxs Əhməd Məmmədova, telefon: (012 496-52-05) təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri 6 noyabr 2023-cü il saat 11.00-da açı-lacaqdır.

Tender komissiyası

Əmanətlərin Sığortalanması
Fonduna üzv bankların
reyestrində dəyişiklik edilmişdir

Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun Himayəçilik Şurasının qərarına əsasən 30 iyul 2007-ci il tarixdə Fond üzv olan “Muğan Bank” ASC “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 22.3.1-ci maddəsinə uyğun olaraq Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna üzv bankların reyestrindən çıxarılmış və banka verilmiş şəhadətnamə ləğv edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin 18 oktyabr 2023-cü il tarixli Qərarı ilə məcmu kapitalının miqdarının banklar üçün müəyyən edilmiş minimum miqdarından az oldu-ğuna, məcmu kapitalının adekvatlıq əmsalının 3 faizdən az olmasına, cari fəaliyyətini etibarlı və pruden-sial qaydada həyata keçirmədiyinə, habelə bankın daxili idarəet-mə və nəzarət prosedurları adekvat olmadığına görə “Banklar haqqında” Azərbaycan Respub-likası Qanununun 16.1.6-cı, 16.1.7-ci, 16.1.9-cu, 16.1.18-ci, 57-ci və 61.1-ci mad-dələrinə əsasən “Muğan Bank” ASC-nin lisenziyası 19 oktyabr 2023-cü il tarixindən etibarən ləğv edilmiş, banka müvəqqəti inzibətçi təyin edilmiş və bankın müflis-ləşmə yolu ilə ləğv edilməsi barədə məhkəməyə müraciət olunmuşdur.

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 30.1-ci maddəsinə əsasən iştirakçı bankların 20 oktyabr 2023-cü il tarixinə olan reyestrini ictimaiyyətin diqqətinə çatdırır:

Əmanətlərin
Sığortalanması
Fondu

	Reyestrə daxil olma tarixi	Bankın adı
1	30.07.07	ASC “XALQ”Bankı
2	30.07.07	“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı”ASC
3	30.07.07	“ACCESSBANK” QSC
4	30.07.07	Melli İran Bankı Bakı filialı
5	30.07.07	“Azər-Türk Bank” ASC
6	30.07.07	“Bank of Baku” ASC
7	30.07.07	“Bank Respublika” ASC
8	30.07.07	“Kapital Bank” ASC
9	30.07.07	“YELO BANK” ASC
10	30.07.07	“Rabitebank” ASC
11	30.07.07	“TURANBANK” ASC
12	30.07.07	“UNİBANK” KB ASC
13	30.07.07	Yapı Kredi Bank Azərbaycan QSC
14	07.08.07	“Expressbank”ASC
15	10.09.07	“Azərbaycan Sənaye Bankı” ASC
16	04.12.07	“Bank Avrasiya” ASC
17	04.12.07	“Paşa Bank” ASC
18	29.08.08	“Naxçıvanbank” ASC
19	16.01.09	“AFB BANK”ASC
20	26.02.09	BANK VTB (AZƏRBAYCAN) ASC
21	28.04.09	PREMIUM BANK ASC
22	15.04.10	Bank “BTB” ASC
23	15.05.15	“Ziraat Bank Azərbaycan” ASC

BİLDİRİŞ

“Xalq qəzeti”nin 19 oktyabr 2023-cü il tarixli nömrəsində “Azərişiq”ASC-nin “Kəlbəcərin İstisu qəsəbəsi ərazisində yeni 110/35 kV-luq 2x40 MVA gücündə yarımstansiyanın tikintisi və avadanlıqlarının quraşdırılması” işlərinin satın alınması məqsədilə dərc edilmiş açıq tender elanında sənədlərin, bank təminatının təqdim olunması və təkliflərin açılışı tarixi aşağıdakı kimi oxunmalıdır:

İddiaçılar tenderdə iştirak üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 29 noyabr 2023-cü il saat 15.00-a, ixtisas uyğunluğu pro-se-durunu keçmiş iddiaçılar isə ten-

der təklifi və bank təminatını möhürlənmiş ikiqat zərfdə 7 dekabr 2023-cü il saat 15.00-a qədər Bakı şəhəri, Mirzağa Əliyev küçəsi 130 nömrəli ünvana təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri 8 dekabr 2023-cü il saat 15.00-da Bakı şəhəri, Mirzağa Əliyev küçəsi 130 nömrəli ünvanda “Azərişiq” ASC-nin inzibati binasında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

“Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı”
Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Limanda istismar olunan portal kranları üçün burazların satın alınması məqsədilə satınalma

MÜSABİQƏSİ ELAN EDİR

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.portofbaku.com səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsin-dən əlavə sənədləri və ətraflı məlu-matı əldə edə bilərlər. Zərflərin təqdim edilməsi üçün son tarix 13 noyabr 2023-cü il saat 17.00-dəkdir. Göstə-

rilen vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. Əlaqə telefonu: +994 12 599 00 03 (daxili 3704).

Ünvan– AZ1010. Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Ü.Hacıbəyov küçəsi 140.

“Simurq Kompani”ATSC səhmdarlarının nəzərinə!

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 107-1.6.-cı maddəsinə və cəmiyyətin nizamnaməsinin 19-cu maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq “Simurq Kompani” Açıq Tipli Səhmdar Cəmiyyəti Məşahidə Şurasının təşəbbüsü ilə 2023-cü il noyabrın 23-də səhmdarların növbədənəkar ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir.

Növbədənəkar yığıncağın gündə-lyi:

1. Təşkilati məsələ.
2. “Simurq Kompani” ATSC-nin nizamnaməsinə dəyişikliklər edilməsi

haqqında. Ümumi yığıncağın gündəliyinin materialları ilə yığıncağın keçirilmə vaxtına 3 gün qalmış cəmiyyətin ofisində tanış olmaq mümkündür.

Növbədənəkar ümumi yığıncaq noyabrın 23-ü saat 18.00-da Gəncə şəhəri, Heydər Əliyev prospekti 152 nömrəli ünvanda yerləşən “Simurq Kompani” ATSC-nin ofisində keçiriləcəkdir.

**“Simurq Kompani”
ATSC-nin Məşahidə Şurası**

İdman xəbərləri

2 Avropa qızıllı

Azərbaycan gimnastları Avropa çempionatında 2 qızıl medal qazanıblar.

Akrobatika gimnastikası üzrə millimizin üzvləri Daniel Abbasov və Murad Rəfiyevdən ibarət kişi cütüylü Bolqarıstanın Varna şəhərində keçirilən 31-ci Avropa çempionatında balans hərəkətlərində bütün rəqiblərinə qalib gələrək birinci yeri tutublar.

Komandamızın digər üzvləri Ağasif Rəhimov və Rəziyə Seyidlidən ibarət qarışıq cütlük isə temp hərəkətlərində qitə çempionatının qalibi olub.

Ölkə voleybolunda ən güclü

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) qurumları arasında Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş voleybol üzrə çempionat təşkil edilib.

FHN-in İdman-sağlamlıq klubu və işçilərinin Həmkarlar İttifaqının birgə təşkilatçılığı, Azərbaycan Voleybol Federasiyasının dəstəyi ilə keçirilən yarışda 15 komandadan 150-yə yaxın idmançı mübarizə aparıb.

Gərgin rəqabət şəraitində keçən turnirin həlledici mərhələsində FHN-in Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin komandası Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin kollektivini məğlub edərək qalib adını qazanıb. Mülki Müdafiə qoşunlarının komandası isə 3-cü yer uğrunda keçirilən qarşılaşmada bürünc medala yiyələnib.

Qaliblərə kubok, medal, diplom və sertifikatlar təqdim edilib.

Karateçimizin Braziliyada ustad dərsi

Braziliyada dünya şöhrətli karateçimiz Rafael Ağayevin iştirakı ilə seminar keçirilib.

Azərbaycan millisinin üzvü, 5 qat dünya və 11 qat Avropa çempionu, "Tokio-2020"-nin gümüş mükafatçısı Ribeyrao-Preto şəhərindəki Albert Sabin məktəbində "Olimpiya" komandasının üzvləri üçün xüsusi məşq keçib.

Rafael Ağayevi "Olimpiya" kollektivinin məşqçisi Rikardo Agiarin Braziliyaya dəvət edib.

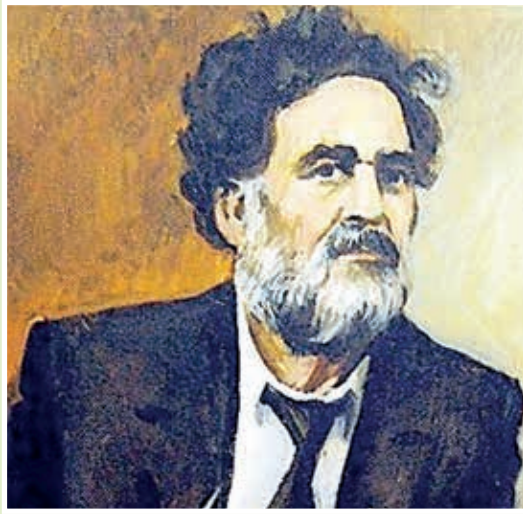
Leyla SABİRQIZI
XQ

İstiqlal carçısı – Xəlil Rza Ulutürk

21 Oktyabr Xalq şairi Xəlil Rza Ulutürkün doğum günüdür. Yaşasaydı, 91 yaşı olacaqdı. Böyük şair 1932-ci il oktyabrın 21-də Salyan rayonunda anadan olub, 1994-cü il 22 iyunda Bakıda vəfat edib. Məzarı Fəxri xiyabandır.

Azərbaycan ədəbiyyatında istiqlal carçısı kimi tanınan, qələmini düşməne qarşı silaha çevirən Xəlil Rza Ulutürk şeirləri ilə xalqı milli dirçəlişə, azadlıq uğrunda mübarizəyə səsləmişdir. Vətəninə daim xoşbəxt görmək üçün çarşıyan Xəlil Rza Ulutürk azadlıq ağrılarını azalda biləcək həb kimi deyil, zülmətə işıq sala biləcək Günəş kimi istəyirdi. Azadlığa təşne olan şair ümmanlar arzulayırdı:

Azadlığı istəmirəm
zərre-zərre, qram-qram!

Qolumdakı zəncirləri
qıram gerek, qıram, qıram!
Azadlığı istəmirəm bir həb kimi,
dərman kimi.
İstəyirəm
Sema kimi,
Günəş kimi,
Cahan kimi!
Çəkil!
Çəkil, ey qəsbkar,
Mən bu əsrin gur səsiyəm!
Gerek deyil sısqə bulaq,
Mən ümmanlar təşnəsiyəm!

Ruhun şad olsun, sevimli oğlu şəhidlik zirvəsinə ucalan, Vətəni Böyük Turan boyda görən şair!

Ruhun şad olsun, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Təbriz Xəlil oğlu Xəlilbəyli!

ZÜLFİYYƏ
XQ

Vaqif xalq yaddaşında

Şairin son anları

Molla Pənah Vaqifi oğlu Qasım ağa ilə qətlgaha – Cıdır düzünün qurtaracağındakı Xəzinə qayasına aparırlar. Bu dəhşətli, sıldırım qayadan xanın hökmü ilə müqəssirləri atırlarmış. Yolda Molla Pənah haraya aparıldıklarını anlayır. Fəhmni yoxlamaq üçün tənənfəs halda oğlundan soruşur:

– Qasım ağa, bizi hara aparırlar?
Oğlu bir az yumorla cavab verir:
– Ağa, bir çoxlarını sən bu yolla göndərmisən. İndi də bizi həmin yolla aparırlar.
Vaqifin getməyə təqəti qalmır, yerə oturur. Cəllad onu ayğa qaldırmağa cəhd etsə də, bacarmır. O zəif, amma qürurlu səslə deyir:

– Getməyəcəyəm. Nə edirsinizsə, bura da edin.

Cəlladlardan biri qılıncı ilə Qasım ağaya yaxınlaşanda Vaqif yalvarır ki, öncə onu öldürsünlər. Zalım cəllad ona əhəmiyyət vermir. Öncə oğlunu, sonra özünü öldürürlər.

Şairin hazırcavablığı

Şahsevənli Fərəcullah İbrahim xanın qızı Kiçik Bəyimlə evlənmişdi. Bir gün o, qayınatasını qonaq çağırırdı. Xanın işi çox olduğun-

dan vəzirli Molla Pənahı göndərir. Uzaqdan görünən atlıları qarşılayan Fərəcullah xan dəstənin başında İbrahim xanı görmədikdə tutulur:

– Xanın bir adamı yox idimi, bizə göndərməyə?

Vaqif dərhal cavab verir:

– Keyr, xanın adamı çox idi. Adamları adam yanına göndərdi, mən də sənin yanına.

Fərəcullah xan Vaqifi tanıyıb pərt olur, ondan üzr istəyir.

Şairin müdrikliyi

Ağa Məhəmməd şah Qacar Şuşanın mühasirəsi vaxtı İbrahim xanı çıxılmaz vəziy-

yətə salmaq üçün məktub yazaraq, ona bir at göndərməsini tələb edir. Lakin bu at nə kəhər, nə kürən, nə səmənd, nə qara, nə ağ, yeni, heç bir rəngdə olmamalı idi.

İbrahim xan məsələni Vaqifə deyir. Şair Ağa Məhəmməd şahə belə bir cavab yazır: "İstədiyiniz at xanın tövləsində hazırdır. Adam göndərib aparın. Lakin həmin adam şənbə, bazar, bazar ertəsi, çərşənbə axşamı, çərşənbə, cümə axşamı, cümədən başqa hansı gündə istəsə gəlsin."

Z.HÜSEYNLİ
XQ

Əfsanəvi otellər

Səudiyyə Ərəbistanının futuristik eko-şəhəri sayılan Neomda şəffaf hotelin tikilməsi planlaşdırılır. Bu barədə "Dezeen" jurnalında məlumat dərc olunub.

Bildirilir ki, bu bölgədə 3 premium otel inşa ediləcək. Yaxın illərdə təhvil veriləcək mehmanxanaların hər biri 40 nömrədən ibarət olacaq, onlar vadinin üstündəki 400 metrlik qayalar boyunca yerləşəcək.

Birinci otel "Adventure" (Ma-

cərə) adlanır. Binanı memar Kris van Deyn dizayn edib. Qayaların üstündə terrasları və hovuzları olacaq otel bir neçə otaqdan ibarətdir.

FİDAN
XQ

Hava yağmursuz keçəcək

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin verdiyi məlumata əsasən, oktyabrın 21-də Bakıda və Abşeron yarımadasında dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Gecə və şəhər bəzi yerlərdə zəif duman, az çiskın olacaq. Müləyim cənub küləyi əsəcək. Gecə 13-16°, gündüz 18-23° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 765 mm cıvə sütunundan 762 mm cıvə sütununa enəcək, nisbi rütubət gecə 75-85, gündüz 50-60% olacaq. Azərbaycanın rayonlarında, əsasən, yağmursuz keçəcək. Gecə və şəhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Şərq külə-

yi əsəcək.Havanın temperaturu gecə 8-13°, gündüz 19-24° isti, dağlarda gecə 1° səxtadən 4°-dək isti, gündüz 7-12° isti olacaq.

Q. QASIMOV
XQ

Çində yerdən 120 metr hündürlükdə, sıldırım qayanın yamacında yerləşən mağaza dünyanın ən əlverişsiz və riskli mağazası hesab olunur.

Dünyanın ən riskli mağazası

Kiçik taxta mağaza daha çox daxmaya bənzəyir. Çinin Hunan əyalətindəki Sinyujay Milli Geoloji Parkında yerləşir və alpinistlər üçün nəzərdə tutulub.

"Nation Geographic" nəşrinin məlumatına görə, alpinistlər oradan qəlyanaltılar, içki, qidalar və digər vacib şeyləri alırlar. Bəziləri belə bir obyektin faydalı olduğunu qeyd edərkən, digərləri mağaza işçilərinin hər birinin işə necə getməsi ilə maraqlanırlar. Onlar hesab edirlər ki, bu mağaza, həm də çox risklidir.

L.QURBANOVA
XQ

Akkumulyatorun ikinci ömrü

İsveçin Çalmers Texniki Universitetinin tədqiqatçıları oksalat turşusundan istifadə edərək elektrik avtomobilinin akkumulyatorunu təkrar emal etmək üçün yeni üsul işləyib hazırlayıblar.

Batareyalara təbii oksalat turşusu tökülür və sonra 60 dərəcəyə qədər qızdırılır. Nəticədə, alüminium və litium tozdan yuyulur, bu da elektromobillərin köhnə batareyalarındakı bütün materialı bərpa etməyə imkan verir.

Qeyd edək ki, son illər elektrik avtomobillərinin sayı sürətlə artır və bu tendensiyanın yana-

caqla işləyən avtomobillərdən tədricən imtina edilməsi ilə davam edəcəyi proqnozlaşdırılır. Elektrik avtomobilləri istismar zamanı əhəmiyyətli dərəcədə az emissiya istehsal edir, lakin batareyaların istehsalı bir sıra tələb olunan metallara çıxış tələb edir.

N.AYTƏN
XQ

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN
AMAŞOV

TELEFONLAR:

Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75
Məsul katib: 493-61-02
Texniki şöbə: 493-59-64

Mühasibatlıq: 498-85-29
E-mail: xalqqazeti@gmail.com
info@xalqqazeti.az

+994(51) 280-16-44

"Xalq qəzeti"nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:

AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273

İNDEKS 0282

TİRAJ 4818

SİFARIŞ 2715

QIYMƏTİ 40 qəpik

Növbətçi redaktor

ƏLİ NƏCƏFXANLI

Çapa imzalanmışdır
00:00